Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXX. št. 4 — Ljubljana, četrtek 7. januarja 1937 — Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5. Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Izza diplomatskih kulis:

Cilji nemške politike v Španiji

Zanimiva sodba pariškega lista — Nemčija hoče s svojo špansko politiko doseči od Anglije in Francije koncesije v Srednji in vzhodni Evropi, Italija pa pričakuje finančno odškodnino

Pariz, 7. januarja. br. Pozornost v političnih in diplomatskih krogih je zbudil članek konzervativnega »Echo de Paris« o italijansko angleškem sporazumu o Sredozemskem morju v zvezi z položajem v Španiji. List piše med drugim:

Istočasno z objavo italijansko angleškega sporazuma, na katerega so polagali angleški krogi toliko važnost, je angleška vlada objavila vest, da so Italijani poslali v Španijo 10.000 novih prostovoljcev za generala Franca. Zdi se, da je angleško zunanje ministrstvo dopustilo objavo teh vesti kljub ponovnim demantijem Rima z namenom, da na ta način izrazi svoje nezadovoljstvo s tako politiko Italije. V Londonu so trdno pričakovali, da Rim ne bo tolmačil sporazuma s Anglijo samo po črki besedila, marveč v duhu sporazuma. Značilnost gentlemenskih sporazumov je baš v tem, da se tolmačijo po svojem duhu in po mrtvem besedilu. Sedaj je več kot jasno, da Sredozemski sporazum ni nič več, kakor običajna diplomatska formula. Čeravno je ta sporazum star komaj nekaj dni, je že danes jasno, da ne bo niti najmanj pripomogel k reševanju in rešitvi vprašanja prostovoljcev v Španiji, to je problema, ki sta ga Francija in Anglija s svojo demaršo ločili od ostalega kompleksa vprašanj nevmeševanja v španske zadeve, da bi se na ta način preprečila nevarnost neposrednega poseganja Nemčije v razvoj španske državljanske vojne.

Značilno za politiko Italije je tudi dejstvo, da je bil zadnji transport, ki je obsegal 4.000 italijanskih prostovoljcev, poslan v Cadix v trenutku, ko sta Pariz in London pričakovala odgovor Italije in Nemčije. Ta pošiljka prostovoljcev predstavlja najbolj nedvoumen odgovor Italije, a tudi Nemčije. To je razvidno tudi s stališča, ki ga je razložil nemški nunanji minister von Neurath francoskemu in angleškemu poslaniku v Berlinu, ko je naglasil, da italijansko-angleški sporazum ni ničesar spremenil na stališču Nemčije do Španije.

V Berlinu se objavljajo zadnje dni komentarji, ki skušajo odgovoru Nemčije na francosko-angleško demaršo pripisati posebno važnost. V resnici pa obstoja politika berlinske Wilhelmstrasse v poskusih zabiti klin med Francijo in Anglijo. Na londonski vladi je sedaj vrsta, da si pride na čisto glede motivov in ciljev Rima in Berlina v pogledu njune španske politike. Vedno bolj jasno se kaže, da skušajo onstran Rena izkoristiti strašno tragedijo španskega naroda zato, da dosežejo politične koncesije in to ne samo v Španiji, nego tudi drugod. Zato skušajo razbiti enotno fronto Pariza in Londona, teh dveh glavnih stebrov miru v Evropi, da bi tako dobili svobodne roke v srednji in vzhodni Evropi.

Italija se je že preveč tesno povezala z Nemčijo in je ne more zapustiti. Na drugi strani pa si tudi Italija obeta od take svoje politike koristi, če ne na političnem, pa na finančnem polju. Zato tako vestno podpira politiko Berlina.

2000 novih francoskih prostovoljcev

Pariz, 7. januarja. o. »Echo de Paris« poroča, da je v preteklem tednu odšlo iz Francije v Španijo nadaljnjih 2.000 prostovoljcev. Večina je prestopila mejo pri Cerveri, kjer je včeraj daljši tovorni vlak odpeljal čez mejo tudi 29 topov za obrambo proti letalom. Druge transporte so odpravili tudi po morski poti in sicer iz Saint Jean de Luza v Bilbao.

Angleški ukrepi proti zbiranju prostovoljcev

London, 7. januarja. o. Vse pristaniške oblasti so dobile stroga navodila, da morajo nadzorovati vse mlajše moške, ki potujejo v tujino. Začasno morajo biti zadržani, dokler se ne ugotovi, kdo so in kam potujejo. Angleška vlada namerava na ta način preprečiti, da bi odhajali v Španijo tudi angleški prostovoljci. Zvedelo se je namreč, da je v soboto iz Južnega Walesa odpotovala večja skupina mladeničev, ki nameravajo baje vstopiti v špansko republikansko vojsko.

Poncet pozvan v Pariz

Pariz, 7. januarja. br. Francoski poslanik v Berlinu Francois Poncet je dobil od vlade poziv, naj pride v ponedeljek v Pariz poročat o splošnem položaju v Nemčiji in o stališču nemške vlade glede Španije. Zunanji minister Delbos in min. predsednik Blum bosta že v ponedeljek prekinila svoj dopust ter se vrnila v Pariz. Diplomatska posvetovanja med Parizom in Londonom se intenzivno nadaljujejo, ker se Francija in Anglija hočeta zavarovati pred vsakim presenečenjem.

Nova angleška demarša v Rimu in Berlinu

London, 7. januarja z. Angleški poslanik v Berlinu Pipps je snoči posetil nemškega zunanjega ministra in mu izročil novo noto angleške vlade, v kateri zahteva čim prej odgovor Nemčije na francosko-angleško demaršo glede prostovoljcev v Španiji. Angleška vlada želi dobiti odgovor še do konca tega tedna. Zunanji minister Neurath je poslaniku izjavil, da bo odgovor Nemčije izročen najbrž še v teku današnjega dne.

Enako noto je izročil angleški poslanik v Rimu italijanski vladi. V Londonu žele, da bi še ta teden dobili odgovor, ker se bo prihodnji teden vršila seja vlade, na kateri bodo proučili mednarodni položaj v zvezi s Španijo.

Seja angleške vlade

London, 7. januarja. br. Zaradi napetosti, ki so jo izzvali nemški napadi na španske ladje, je min. predsednik Baldwin za ponedeljek sklical sejo vlade, na kateri bodo proučili mednarodni položaj v zvezi z dogodki v Španiji.

Amerika prepovedala izvoz orožja v Španijo

Prva pošiljka je v zadnjem trenutku zapustila newyorško luko, nadaljnji transporti pa bodo zabranjeni

Washington, 7. januarja. z. Včeraj je bila v reprezentančni zbornici in senatu predložena resolucija, s katero se izpopolnjuje ameriški zakon o nevtralnosti tako, da je v bodoče prepovedan vsak izvoz orožja, municije ali drugih vojnih potrebščin tudi v države, v katerih divja državljanska vojna. Ta sprememba je bila predložena s posebnim ozirom na Španijo, ker je madridska vlada naročila v Ameriki večje število vojnih letal. Reprezentančna zbornica je sprejela to resolucijo s 430 proti 1 glasu, senat pa soglasno. Predsednik Roosevelt je takoj nato podpisal novi zakon, ki je stopil takoj v veljavo. Pri tej priliki je imel Roosevelt govor, v katerem je med drugim izjavil, da so ljudje ob začetku tega stoletja pričakovali čisto drugačne pogoje življenja, kot pa so jih prinesla industrijska odkritja te dobe. Svetovna vojna jih je opogumila, da si ustvarjajo vedno nove želje in jih nato hočejo izpolniti. Mnogo vlad je pokazalo, da so nesposobne zadovoljiti te želje in tako sta se avtarkija in oligarhija vsedli na sedež demokracije. V oligarhičnih državah se je militarizem povečeval, dočim se je zmanjševal v državah, kjer vlada demokracija. Nato je Roosevelt omenil lep sprejem v državah Južne Amerike in rekel, da so te države prepričane, da je demokracija najlepši načinvladavine, ki ji hoče Amerika vedno ostati zvesta.

V času, ko so v reprezentančni zbornici ravzravljali o novem zakonu, so v newyorški luki z vso naglico natovorili na španski parnik »Marcatan Biego« 18 vojnih letal, ki jih je naročila madridska vlada. Podjetje je naročilo večje število delavcev, ki so delali nepretrgoma vso noč, tako da je mogel parnik še prej, predno je bil zakon sprejet, odpluti iz luke. Ko je bil že na robu mejne cone, je prejel iz luke povelje, da se mora vrniti. Parnik je res krenil nazaj v luko, toda tam so ugotovili, da je bilo povelje za povratek izdano prej, predno je zakon stopil v veljavo. Zato so dovolili, da je parnik zopet odplul. Tako je prva pošiljka ameriških letal za Španijo srečno odšla iz Amerike nadaljnje pošiljke pa so zabranjene. Verjetno je da bodo skušali letala po tihotapski poti spraviti v Španijo. Zato je ameriška vlada izdala najstrožje ukrepe, da to prepreči.

Turške grožnje Franciji

Ataturk se posvetuje z generalnim štabom — Oborožen konflikt zaradi Aleksandrette?

Pariz, 7. januarja. z. Veliko razburjenje so izzvale v francoski javnosti vesti, da pripravlja Turčija oborožen upor proti vsaki rešitvi njenega spora s Francijo glede Aleksandrete. Povod za te vesti so dala poročila, da se je včeraj predsednik turške republike Kemal Ataturk sestal v glavnem stanu južne turške armade v Konji z ministrskim predsednikom, zunanjim in notranjim ministrom ter s šefom generalnega štaba in poveljnikom južne armade. Ataturk je prišel iz Carigrada, ministra in vojaški dostojanstveniki pa so se pripeljali s posebnim vlakom iz Ankare. Posvetovanja so trajala štiri ure. Kaj so sklenili, ni znano. Mnogo komentarjev pa je zbudilo pisanje carigrajskega lista »Kumhurijet«, ki velja za glasilo Ataturka. List je že pred dnevi pisal, da Turčija po neuspelih pogajanjih s Francijo ne bo priznala nobene rešitve Društva narodov v tem sporu, marveč ga bo rešila tako in tedaj, kadar bo sama hotela. List je tudi zagrozil z izstopom Turčije iz Društva narodov. Francoski krogi vidijo v tem grožnje z oboroženim konfliktom. Menijo pa, da ni mogoča rešitev v smislu turških zahtev. Priznanje avtonomije Aleksandreti bi pomenilo dejansko izločitev tega ozemlja iz sirijske države, ki je šele pred kratkim dosegla svojo samostojnost. Na vsak način smatrajo, da bo moral svet DN na svojem prihodnjem sestanku 8. t. m. najti rešitev, ki bo zadovoljila Francijo in Turčijo.

Svatbeno razpoloženje v Haagu

Nizozemska prestolnica je vsa v slavnostni obleki

Haag, 7. januarja. AA. Prestolnica Nizozemske se je danes pokazala v svečani obleki, dasi je vreme neugodno. Mesto je polno ljudi, ki so prišli iz vse Nizozemske. V notranjosti mesta so v veljavi danes posebne prometne odredbe. Največ ljudi hodi po ulicah, koder bo šel slavnostni sprevod. Desettisoči se vale po ulicah in občudujejo izložbe, ki so sijajno okrašene. Povsod vise zastave kraljevskega doma. Kraljevska palača je okrašena bogato in je vsa v srebrnih nitih. Glavna ulica je obdana od oranžnih dreves, ki so ravno v cvetju. Najprej bo civilna poroka v mestni dvorani, nato pa cerkvena poroka v cerkvi sv. Jakoba. Na vladnih poslopjih vise grbi in poslopja kolonij zastirajo velikanske kulise, ki kažejo življenje po kolonijah. Povsod so postavljeni viseči kandelabri, kjer bodo obešene zastave. Posebno ponoči je pogled na mesto krasen, ker se mesto vse vali v svetlobi svoje razsvetljave.

Haag, 7. jan. AA. Zunanje ministrstvo je na poroko princese Julijane uradno povabilo vse diplomate, ki so akreditirani v Haagu, kakor tudi vse člane mednarodnega razsodišča. Večina povabljenih je že prišla v Haag. Vojvoda Kentski, ki je priča princa Bernharda, je prispel danes. Na svečanosti ne bo zastopan noben dvor, ker bo prirejena kot intimna. V prestolnici je že zelo živahno in je prišlo mnogo ljudstva iz province. Vse je okrašeno, ponoči pa je mesto slavnostno razsvetljeno.

Nemčija utrjuje švicarsko mejo

Vse obmejno ozemlje je postalo izrazito vojaško področje — Stavka delavstva

Pariz, 7. januarja. tr Pariški listi objavljajo obširna poročila o nemških utrje valnih delih na nemško-švicarski meji. Vse ozemlje okrog Bodenskega jezera je spremenjeno v vojaško taborišče. Zgrajene so številne vojašnice, v katerih je nastanjenih že sedaj 30.000 mož nemške redne vojske. Leta 1914. je bilo na tem ozemlju vsega 8.000 mož. Grade se velike in moderne utrdbe in velika vojaška letališča. Vsa ta dela so se izvajala doslej v veliki tajnosti. Podrobnosti so se izvedele še le te dni, ko je izbruhnila med delavstvom, ki je zaposleno pri teh delih, stavka. O vzrokih stavke poroča »Oeuvre«: Delavci, ki so bili zaposleni pri teh delih, so dobili na uro 63 pfeningov. Zahtevali so povišanje mezd na 78 do 84 pfeningov na uro. Ker njihove zahteve niso imele nobenega uspeha, so sedaj stopili v stavko. Po nalogu vojaškega poveljstva pa so vse stavkujoče delavce aretirali in jih vtaknili v koncentracijska taborišča.

Tudi na vzhodu

Berlin, 7. januarja. AA. Havas: Včeraj je bilo uradno objavljeno, da je letalsko ministrstvo do nadaljnega prepovedalo letalom letati nad ozemljem med desno obalo Odre in poljsko mejo. Na severu omejujejo to prepovedano zono reka Varta. To je prvič, da se letalom v Nemčiji prepoveduje letanje nad kako zono. Verjetno je, da Nemčija v tej zoni gradi utrdbe.

Zmaga Aljehina

v Hastingsu

London, 7. januarja. i. Včeraj so odigrali zadnje kolo božičnega turnirja v Hastingsu. Neodločeno so igrali: Menčikova in Feigin, Thomas in Winter, Fine in Vidmar, Koltanovski in Aljehin. Eliscases je premagal Tylorja.

Končno stanje je naslednje: 1. Aljehin 8, 2. Fine 7 in pol, 3. Eliscases 5 in pol in 5. Vidmar in Feigin 4 in pol, Tylor in Winter 3 in pol, Koltanovsky 3, Thomas in Menčikova 2 in pol.

De Valera v Švici

Dublin, 7. januarja. AA. Predsednik De Valera je danes odpotoval v Curih, kjer se bo dal preiskati svojemu očesnemu zdravniku.

Vremenska poročila

Zveze za tujski promet v Sloveniji, JZSS

Zveze za tujski promet v Sloveniji, JZSS in SPD v Ljubljani z dne 7. januarja 1937.

Barometer pada, v splošnem oblačno, temperatura pod 0 stopinj C, sneži suh sneg, smuka v dolinah ugodna, v planinah manj ugodna.

Bistrica-Bohinjsko jezero danes: smuka neugodna, sneg južen;
Dom na Komni danes: —2 C, sneži, 15 cm na 60 cm podlage;
Pokljuka včeraj: —2 C, sneži;
Kranjska gora danes: —3 C, sneži, 5 cm na 15 cm srenja, sankališče uporabno, drsališče 10 cm ledu;
Vršič, Kranjska gora danes: sneži 10 cm suhega snega na 40 cm srenja;
Rateče-Planica danes: —2 C, sneži, 5 cm na 15 cm srenja, mala skakalnica uporabna;
Tamar danes: sneži 5 cm na 30 cm srenja
Krvavec danes: —2 C, sneži;
Vel. planina danes: —1 C, sneži;
Logarska dolina danes: oblačno;
Mozirska koča - Smrekovec danes: sneži na 40 cm podlage.

Borzna poročila

Curih, 7. januarja. Beograd 10, Pariz 20.33, London 21.375, New York 435.125, Bruselj 73.40, Milan 22.925, Amsterdam 238.20, Berlin 175.05, Dunaj 79.40 — 84.20, Praga 15.25, Varšava 82.25, Bukarešta 3.25.

Politični obzornik

JRZ in bivša SDS

V »Samoupravi«, glavnem glasilu JRZ, čitamo: »Obzor« pripisuje neko posebno važnost ostankom bivše samostojne demokratske stranke, ki je pri zadnjih občinskih volitvah padla na desetino svoje nekdanje moči. Ako bi ona ne bila zaveznica bivše hrv. seljačke stranke, bi sploh ne prihajala v poštev kot političen činitelj. Bivša SDS je danes nepotreben balast. Ako pa seljačko-demokratska koalicija hoče še dalje nositi ta balast, je to njena stvar. Ali da bo SD koalicijo zapustila še ona peščica Srbov, ki jih sedaj še ima, je več, kakor gotovo.« — Iz te izjave bi se dalo sklepati, da se hoče JRZ glede sporazuma pogajati samo z dr. Mačkom in brez njegovih zavezникov. Temu nasproti pa je prav te dni dr. Maček kategorično izjavil da se bo o sporazumu pogajal samo skupno s svojimi zavezniki, da torej prihaja pri pogajanjih v poštev samo celotna SDK.

Govorice o majski deklaraciji

V kratkem izide, kakor čujemo, knjiga spominov pokojnega dr. Henrika Tume. Ker je dr. Tuma igral pred vojno, zlasti pa med vojno veliko vlogo v našem javnem življenju, se kaže v vseh naših krogih veliko zanimanje za to knjigo. Po Ljubljani se govori, da je v knjigi posvečeno posebno poglavje pokretu za majsko deklaracijo leta 1917. Baje dokazuje dr. Tuma v tem poglavju, da majska deklaracija ni nastala iz slovenske pobude, marveč je bila naročena — saj je imela habsburški okvir — od avstrijske vlade. Relata referro!

Dr. Ante Radić za narodno edinstvo

Dr. Ante Radič, ustanovitelj bivše hrvatske seljačke stranke, je leta 1904. v svojem domu napisal: »Nisem povedal vsega, kar bi moral povedati o Jugoslaviji. Hotel sem vam stvar samo nekoliko pojasniti in sicer radi tega, ker se je te dni v Beogradu sestalo več mladih mož vseh jugoslovenskih plemen. Bili so tam Slovenci, Hrvati in Bolgari in seveda tudi domači Srbi. Dogovarjali so se in razpravljali o marsikateri važni stvari. Mogla bi-li ta posvetovanja donesti nam Hrvatom kaj koristnega, bom vam razložil v dveh, treh besedah: V tem je naša bodočnost — v slogi z našim narodom istega jezika in plemena tu na jugu: od kranjskega Triglava in našega Jadranskega morja pa tam do Črnega morja. Samo — Hrvati, kar hočejo nekateri biti, to so samomorilci ali pa tujski sluge!« — Ljudje, ki se izdajajo za njegove učence, kakor Žiga Scholl, Jelašič, Pernar in tovariši, pa oznanjajo danes docela drug evangelij, ki se diametralno razločuje od Antinega!

Enkrat za vselej!

»Slovenec« se s posebno naslado in vnemo vedno znova zaleti v naš list v zvezi s sovjetsko Rusijo in Španijo. Navdušeno pograbi vsako besedico, ki jo objavimo o teh dveh državah kot nepristranski opazovalci, češ, zgražaj se pohlevno slovensko ljudstvo, zgražaj se nad njimi in obsojaj jih, ker delajo propagando za boljševike. V torek je pod naslovom »Bleda zavist« zopet zabrenkal na te strune, češ, da poročamo simpatično o boljševiški Rusiji in navijamo za španske levičarje. Razumemo njegovo lastno bledo zavist, saj dobro vemo, kje gospode okrog »Slovenca« čevelj žuli. Glede Rusije je bilo naše stališče vedno enako dosledno in nepristransko. Mi nimamo tako kratkega spomina kakor »Slovenec« in tudi plašča ne obračamo tako po vetru, da bi pisali enkrat obširne članke in hvalili v njih delo boljševiške vlade v Rusiji, da bi se tako odkrito ogrevali in zavzemali za komuniste, kakor se je že opetovano »Slovenec«, drugič pa zopet udrihali po njih. Če »Slovencu« ni prav, da je postal končno veliki ruski narod gospodar na svoji zemlji in da si sam kroji svojo usodo, mu ne moremo pomagati. Sicer je pa vsaka oblast od Boga in se gospodom okrog »Slovenca« na moč čudimo, da tako malo spoštujejo verske nauke. Da so sprti z logiko, je pa itak že stara stvar. »Slovenec« naj kar pridno posnema kardinale Faulhaberje in patre Buckermanne v zaničevanju in sramotenju ruskega naroda. Kdor seje burjo, požanje vihar. Mi mu na to pot nikoli ne bomo sledili ne glede na to, kdo v Rusiji vlada in brez vsake bojazni, da bi utrpeli pri tem le najmanjšo škodo. Glede navijanja za španske levičarje naj pa zadostuje samo ugotovitev, da »Slovenec« in njegovi privesek že od samega začetka državljanske vojne v Španiji v svojem prekaljenem »nacionalizmu« navdušeno navijata za [illegible] generala Franca in njegove pomočnike. K takemu »nacionalizmu« moremo gospodom okrog »Slovenca« samo čestitati. S tem je naša polemika s »Slovencem« glede Rusije in Španije enkrat za vselej zaključena.

Proizvodnja in izkoriščanje električne energije

Za razvoj gospodarstva ena najvažnejših zakonskih ureditev

Ljubljana, 7. januarja.

Dandanes je gospodarstvo tako tesno zvezano s porabo električne energije, da se lahko razvija uspešno le v pokrajinah, odnosno v državah, ki so primerno elektrificirane, da lahko industrija porablja cenen električni tok. Zdaj je najboljše merilo za življenjski standard in kulturno stopnjo v posameznih državah poraba električnega toka. Zato je primerna, pravilna zakonska ureditev proizvodnje in izkoriščevanje električnega toka izredno velikega pomena za vse gospodarstvo ter je v interesu producentov in konzumentov. Lani je bil izdelan osnutek uredbe o proizvodnji in izkoriščevanju električne energije v naši državi. Slovenija je najbolj elektrificirana pokrajina v državi, zato je še tem bolj v našem interesu, da bi bila zakonska ureditev tako važne gospodarske panoge čim boljša. Objavljamo mnenje strokovnjakov o osnutku.

OSNUTEK NI IDEALEN

V osnutku je očitno izražena težnja dopolniti obstoječo zakonodajo, zlasti obrtni zakon in določiti elektrarnam z zakonom o električnem gospodarstvu posebne dolžnosti in pravice, da bi lahko opravljale svojo gospodarsko nalogo čim bolje. Toda temu namenu bi nova uredba slabo služila. Nekatera določila osnutka so nejasna in bi povzročala mnoge spore. V osnutku tudi pogrešamo povezanost z obstoječo zakonodajo. Posamezna določila se oddaljujejo od obstoječih zakonov ali so pa celo z njimi v protislovju. Uvajajo se nepotrebne novosti, ki zakonodajo komplicirajo. Že po naslovu ne ustreza svojemu namenu, ker ne regulira izkoriščanja električne energije. Izkoriščanje električne energije v industriji pušča sploh v nemar. Pa tudi splošnim interesom smotrene elektrifikacije, preskrbi prebivalstva s ceneno električno energijo, nasprotujejo nekatera določila osnutka.

Vse te pomanjkljivosti se najočitnejše kažejo v § 6. Tu govori osnutek o trajanju koncesij, odnosno lastništva posameznih elektrarn. Javnim podjetjem priznava osnutek neomejeno koncesijsko dobo, zasebnim jo pa tesno omejuje. Ta § se lahko tolmači tudi tako, da so koncesije za prenos in razpečavanje električne energije neomejene, ali celo tako, da so koncesije podjetij, ki imajo svoje elektrarne, tako omejene, da po koncesijski dobi preidejo v državno last vse naprave za proizvodnjo, prenos, transformacijo in razpečavanje električne energije. Na drugi strani pa podjetja, ki nimajo svojih električnih central ne preidejo v državno last. Sprevidimo lahko, da ni nobenega kriterija za določanje kategorij podjetij po sredstvih proizvodnje in zmogljivosti, s tem pa tudi ne za določitev koncesijske dobe. S tem bi nova uredba grešila proti namenu, naj bi bilo prebivalstvo preskrbljeno s ceneno električno energijo, kajti obe kategoriji podjetij ne bosta proizvajali toka pod enakimi pogoji in bo tok podjetja z omejeno koncesijsko dobo dražji. Ta paragraf končno ne določa o usodi podjetja, ki po ugasnitvi koncesije mora prepustiti svoje naprave državi. Ali bo država upravljala takšna podjetja ali pa bo oddajala naprave v najem? In ali je državna uprava kaj boljša od zasebne? Če bi podjetja prešla pod slabšo upravo, bi se tok seveda podražil.

POTREBEN JE ZAKON O ELEKTRIČNEM GOSPODARSTVU

Električno gospodarstvo zahteva izjemen položaj, ker je podlaga za splošno gospodarstvo. Zato bi bil potreben poseben zakon, ki bi določal elektrarniške dolžnosti in pravice. Osnutek nove uredbe vsebuje nekatere splošno priznane zdrave osnove, vendar je tako nepopoln, da je manjše zlo, če zakona nimamo, kakor če bi bil uzakonjen ta osnutek. Večina osnovnih misli tega osnutka se lahko itak uveljavi že pri samem dobrem upravljanju na podlagi obstoječih zakonov, predvsem obrtnega in gradbenega. S tem seveda ni rečeno, da ni nujno potreben zakon o električnem gospodarstvu. Dokler pa tega zakona ni, bi bilo

NEOBHODNO POTREBNO SPREJETI PREDLOGE:

Izdati bi bilo treba dopolnilno uredbo k obrtnemu zakonu, ki bi določala: 1. Področje, ki ga oskrbuje z električnim tokom že neko podjetje, se ne sme deliti še med druga podjetja, dokler je v veljavi koncesija prvega podjetja. 2. Ban naj dobi pravico reguliranja cen električnega toka, kakor tudi podjetja, če se izkaže, da cene ne odgovarjajo gospodarskim pogojem za dobavo toka in potrebam smotrenega izkoriščanja električne energije. 3. Prepove se naj ustanavljanje zasebnih elektrarniških naprav, če se izkaže, da niso potrebne glede na interese splošnega in posebej električnega gospodarstva.

Da se uvede v električno gospodarstvo smotren red, je potrebno da se čim prej ustanove banovinski elektrarniški sveti, ki bi delegirali svoje zastopnike v državni elektr. svet. Naloga banovinskih svetov bo nadzirati proizvodnjo in razpečavanje električne energije na področju banovine in dajati pobude državnemu elektrarniškemu svetu. Naloge državnega elektr. sveta bodo: sodelovati pri izdelavi načrta za vsedržavno načrtno elektrifikacijo, pospeševati elektrarništvo v državi v smislu elektrifikacijskega zakona in sodelovati pri normalizaciji, pri povečanju proizvodnje elektrotehniškega materijala v državi za osamosvojitev pred tujino ter za pocenitev materijala, da njegove visoke cene ne bodo ovirale izkoriščanja električne energije. Zato pa bi bilo

TREBA IZDATI UREDBO O ELEKTRARNIŠKIH SVETIH

V banovinski elektr. svet bi bili imenovani zastopniki: 5 članov obveznega združenja elektrarniških podjetij, ki proizvajajo ter razpečavajo energijo na področju banovine; po en član obveznega Združenja elektrotehničnih podjetij, Inženjerske komore, in zbornic: industrijske, obrtne, trgovske in delavske. V državni elektrarniški svet bi bili imenovani tudi člani tehniških fakultet.

IN KAJ MISLIJO KONZUMENTI

Pri tako važnem vprašanju ne smemo predvsem pozabiti na konzumente in ne zapostavljati njihovih interesov v korist producentov. Naj predvsem omenimo, da je pri osnutku zakona o elektrifikaciji sodelovala Zveza električnih central in da so v tej zvezi zastopana nekatera podjetja, kjer prevladuje inozemski kapital. Konzumenti se zaradi tega boje, da osnutek upošteva bolj koristi podjetij, kakor pa njihove.

Posebne pomisleke imajo konzumenti zlasti glede sklada za elektrifikacijo države, ker mislijo, da se za njim skriva predvsem novo obdavčenje, ki bi bilo še tem občutnejše zaradi trošarin na električni tok. Menda je dovolj jasno, da trošarina zelo podražuje tok, ki pri nas itak ni poceni in da zaradi tega poraba toka ne narašča. Ali si sploh lahko mislimo elektrifikacijo katerekoli pokrajine, ne da bi postal električni tok splošno dostopna življenjska dobrina? Konzumenti mislijo, da spada električni tok med življenjske potrebščine, in sicer najpotrebnejše. Zato bi morala država, kakor tudi samouprava, pospeševati porabo toka, ne pa ovirati kakor porabo luksuznih predmetov.

Sklad za podpiranje elektrifikacije bi se stekal sicer od kosmatih dohodkov elektrarn (2%), vendar s tem ni rečeno, da bi ti prispevki ne šli iz žepov konzumentov, kajti na ta račun bo tok dražji. Pri tem je pa tudi treba upoštevati, da je s podražitvijo toka prizadeto vse gospodarstvo, ker savira industrijsko delavnost. Ako bi se električna energija pri nas še podražila, bi se industrijska podjetja še bolj izogibala Slovenije. Vsi dobro vemo, kako silno je bila naša banovina prizadeta zadnja leta v gospodarskem in socijalnem pogledu.

SLOVENIJA NAJVEČJI PORABNIK ELEKTRIČNEGA TOKA

Slovenija je največji porabnik električnega toka, ker je elektrifikacija pri nas najbolj razvita. Zato tudi plačamo največ na državni trošarini na elektr. tok. Leta 1934. je bilo v vsej državi porabljenih 721 milijonov kwh električnega toka, a samo v Sloveniji 185 milijonov kwh. Trošarina za porabljeni tok v Sloveniji je znašala 19,500.000 Din. V tem letu najhujše gospodarske krize, je bilo v vsej državi pobrano le okrog 45 milijonov Din za državno trošarino na električni tok ter je Slovenija plačala od te vsote 41%, čeprav produkcija električnega toka pri nas v primeri z vso državo znaša le 26%. Če pri vsem tem pomislimo da stroški za letošnja elektrifikacijska dela na Doleniskem znašajo samo 7 milijonov Din, lahko sleherni sprevidi da bi lahko sami s svojimi sredstvi, ki gredo na račun trošarine, elektrificirali vso banovino brez vsakega sklada za podpiranje elektrifikacije. Iz tega je pa tudi razvidno, da bi morala naša banovina plačati elektrifikacijo drugih banovin.

Kralji na sledi za dinarji

Včeraj se je pokazalo v Ljubljani, da je kraljevski poklic najtežji

Ljubljana, 7. januarja

Praznik treh modrih nas je speljal na led, poledico in blato. Namestu snega, ki bi nam ga naj prinesel Gašpar, Miha in Boltežar, če nam že niso hoteli pritovoriti zlata, mire in kadila, nas je škropilo nebo s pravim pomladnim dežjem. Praznovali smo torej oba božiča, katoliškega in pravoslavnega, brez snega, kakor da je hotelo še nebo manifestirati v tem pogledu enakopravnost. Seveda so nam pravoslavni bratje, ki so se pripeljali včeraj praznovat k nam iz južnih pokrajin, silno zamerili da smo jim pripravili takšno nepraznično vreme. Razočarani so bili še tem bolj, ker se jim to ni pripetilo prvič in zdaj sploh nočejo več verjeti, da bi bil naš sneg na Gorenjskem kaj drugega ko reklama. Toda ne nameravamo govoriti, kako je naše drage goste vodila lažna repatica za snegom k nam in kako so snoči pravoslavni začeli praznovati svoj božič; pri nas ni vladalo božično razpoloženje, pa tudi praznično ne več v pravem pomenu besede. Meščani so že siti večnih praznikov. Vendar so prazniki izrabili kralji brez kraljestev, ki jih ni vodila repatica, temveč dinarji.

KRALJE SO METALI NA CESTO

Že od njega dni so bile kraljevske tragedije najbolj na glasu pri pisateljih in najbolj upoštevane na odrih in v knjigah. Tudi dandanes je še tako in zaradi tega vidimo še skoraj vsak dan v listih sliko Simpsonove, sliko, ki so jo naše blage dame v začetku izrezovale, kjerkoli so jo opazile. Vendar ljudje radi prezro prave tragedije teh mladih kraljev, ki so prejšnje dni iskali po Ljubljani atribute svojih kraljestev. Ne žezla, ne krone, pa tudi svojim izvoljenkam niso sledili. Iskali so samo dinarčke po mestu, iskali so svojo pravico še celo bolj vztrajno kakor jo je bil iskal hlapec Jernej. Godile so se pa nezaslišane reči — ljudje so metali kralje na cesto, ne glede na to ali so bili modri iz katerekoli »dežele«, čeprav so bili še tako dostojno našminkani in v najsijajnejših ornatih.

KRALJEVSKI POKLIC NAJTEŽJI

Za kraljevski poklic so se odločili najrevnejši otroci s periferije, kajti paradoks je, da je ta poklic najtežji. Ko drugi otroci uživajo božične počitnice, morajo ti ubogi kralji nositi po mestu svojo repatico, prodajati svoje dostojanstvo brezbrižnim meščanom, peti svojo himno v večnem strahu, da jih bo napadla zdaj zdaj pasja mrcina in jim razcefrala kraljevska oblačila. Razen tega pa še nalete povsod na zaklenjena vrata. Njihovemu petju nihče ne ploska, kaj šele, da bi se spomnil na njihovo puščico. In nihče ne pomisli, da imajo mali kralji velike režijske stroške za svojo turnejo. Še celo slovito repatico si morajo kupiti, namreč pozlačen papir. Trem modrim tega ni bilo treba, ti naši kralji pa morajo biti še mnogo bolj modri, ker morajo oni voditi repatico. Nihče ne ve, koliko žrtev je zahtevala že ta repatica sama, ko so morali zanjo izmakniti metlin držaj in kdove, če jih že zaradi tega ni kdo potipal z njim po kosteh. Mali kralji vedo, da so kralji v pravljicah mnogo večji gospodje, čeprav govore s kmeti in se ženijo s preprostimi podložnicami, kajti nabiralnih akcij jim ni treba prirejati, pa tudi ne pojo navadno, kakor ti mali kralji ki se morajo naučiti svoje himne, čeprav imajo v petju nezadostno.

ČE JE NADPRODUKCIJA KRALJEV

Toda tudi trdosrčnost meščanov je treba razumeti. Danadanes proglašamo nadprodukcijo za največje zlo. N. pr. »nadprodukcijo inteligence«, nadprodukcijo delavstva, nadprodukcijo industrijskega blaga in pridelkov, predvsem nadprodukcijo kave (ki jo zobljejo ribe), živine in sploh preveč vsega dobrega na svetu. Zato je tudi nadprodukcija prigodnih kraljev velika nesreča in meščani morajo postati neobčutljivi hočeš nočeš proti njim, kakor so proti vsem nabiralnim akcijam. Pomislite, prigodni kralji so naskakovali meščane že od božiča. Zalezovali so jih vse praznike kakor huda vest. Včeraj pa so vprav preplavili Ljubljano kakor njega dni Turek deželo. Že vsa zadnja leta je bila občutna nadprodukcija teh kraljev, letos je pa dosegla vrhunec.

Tega so se zavedali kralji sami. Tu in tam se je konkurenčni boj tako zaostril, da so se kralji spopadli — kakor v pravljicah — krone so padale, repatice so se kresale, a najbolj je trpelo intimno pebilo mater, s čipkami obrobljena spodnja krila — kraljevski ornati. Vendar so kralji varovali svoje dostojanstvo. Nekateri so se zelo bali za svoje krone, ki so si jih zlepili z velikim trudom, zato so nosili dežnike kakor abesinski cesar (samo držali so si jih sami). Peli so pred zaprtimi vrtnimi ograjami celo pesmico, ne glede na to, ali jim je kdo odprl ali ne. Tu in tam so ščuvali pse na nje, čim so odprli usta in zapeli: »Prišli smo . . .« Nikjer pa kralji niso bili nadležni. Če jim je kdo spustil dinarček v puščico, dokler so še peli, so takoj nehali peti kakor bi odrezal in jo popihali naprej po sledi za dinarčki. Če so proti večeru, ko so bili še pošteno lačni, premočeni in utrujeni prišli v avtomatični bife in odložili v kotu repatico, da so si lažje ogledali za slaščicami — jim tega pač ne sme nihče zameriti, čeprav bi bili deležni v resnici kraljevske recepcije, kajti greh ni, če se kralj sladka s torto.

Vlomilci na delu

Višnja gora, 6. januarja

V noči na nedeljo je bilo vlomljeno v kaščo posestnika Kaplana iz Velike Loke pri Višnji gori. Vlomilci so s ponarejenim ključem odprli težka, z železom okovana vrata in napravili pravo opustošenje. Ker stoji poslopje na koncu vasi in so okna obrnjena proti gozdu, so imeli vlomilci lahko in brezskrbno delo. Ukradli sa novo gospodarjevo obleko, dve žepni uri, več zlatnine, šest boljših rjuh, več prtov, dva kosa svinjskega mesa, poprtnik in drugo. Škoda znaša okrog 2.500 Din. Vlomilcem je moralo biti znano, da je gospodar pred kratkim prodal vola in da ima navado hraniti denar v kašči. Da jim je šlo predvsem za denar, dokazuje tudi to, da so razmetali vsa pisma, papir in druge listine in jih raztresli po tleh. Ko je gospodar zjutraj prišel pred kaščo, je zapazil na pomrznjenih tleh odtise stopinj, ki so pričale, da so bili vsaj trije storilci, vendar pa v mrazu niso mogli točno izmeriti velikosti stopinj. Vaščani so šli takoj za sledjo ki je vodila v gozd, vendar pa je bilo vse iskanje zaman.

V zadnjem času se okrog Višnje gore tatvine vedno bolj množe. Kaže, da obstojajo dobro organizirane tolpe domačinov ker so jim razmere dobro znane in kradejo predvsem živež in denar. Tako so nedavno orožniki odkrili pri Stični družbo osmih mož, ki so kradli kar na debelo in bili strah vse soseske. Ti so pod ključem, tatvine se pa nadaljujejo. To kaže, da obstoja še druga tolpa.

‚Ponarejen' dvajsetak

Ljubljana, 7. januarja

Neredki so primeri, ko skušajo razni nepridipravi spraviti v promet ponarejen denar, da se tako na lahek način prebijajo skozi življenje. Tak način nepoštenega zaslužka se je zadnje čase tako razpasel, da je jel ogrožati reden denarni obtok in vzbujati pri raznih trgovskih in drugih poslovnih obratih nezaupanje. Že vsaka najmanjša deformacija kovanca ali sumljiva sprememba barve istega zadostuje, da ljudje dvomijo, da bi bil pravi. Da pa povzročajo take površne ugotovitve raznih blagajničark tudi najpoštenejšim odjemalcem dokaj neprilik, nam dokazuje naslednji dogodek:

V soboto popoldne je prosil dobro znan, vseskozi pošten mlad Ljubljančan blagajničanko v nekem javnem lokalu, naj mu menja 20dinarski kovanec. Blagajničarka mu je odštela drobiž, v naslednjem hipu ga je pa opozorila, da se ji zdi kovanec sumljiv. Dobro, če je tako, vam pa vrnem drobiž — je dejal mladenič. Če se vam zdi kovanec sumljiv, sta vam na razpolago moja legitimacija in naslov. — Le potrpite malo, — mu je odgovorila blagajničarka, — takoj bomo pojasnili to zadevo. In brž je poslala uslužbenca po stražnika, češ, da se je ujel ponarejalec denarja.

Kakor ob vsaki najmanjši senzaciji, tako se je tudi tu zbralo nekaj radovednežev, ki so videli preuranjeno in neutemeljeno aretacijo. Mladenič je moral z redarjem na policijo, kjer je dve uri čakal, da so izvedenci ugotovili pristnost njegovega kovanca. Šele potem so ga izpustili. Kakšen občutek je imel pri tem, si lahko mislimo. Dvomimo, da bi tako lahkomiselno početje rodilo dobre posledice za blagajničarke same, kakor tudi za podjetja.

SOKOL

Naraščajsko popoldne viškega Sokola

Moški in ženski naraščaj viškega Sokola sta nam priredila včeraj popoldne v dvorani Sokolskega doma prijetno naraščajsko popoldne, ki ga je posetilo mimo mladine tudi lepo število članstva in prijateljev društva. Prireditev je otvoril Maki-jazz s sokolsko pesmijo »Le naprej brez miru . . .«, nakar je pozdravila navzoče v lepem govoru naraščajnica Sonja Borštnikova, ki je poudarila pomen naraščajskih popoldnevov. Njen govor je bil sprejet s toplim odobravanjem, nakar je čuvstveno deklamirala naraščajnica Kalinova Župančičevo »Z vlakom«, potem pa je recitirala naraščajnica Zora Ambroževa »Pesem študentov«, ki je vzbudila pri občinstvu mnogo veselega razpoloženja. Izredno posrečena je bila tudi komična deklamacija naraščajnika Valiča »Putnik«, nakar je sledil komičen nastop Danila Cerkvenika z igranjem kitare in malega saksofona. Občinstvo se je imenitno zabavalo, posebno še potem, ko je nastopil tercet naraščajnikov s svojim šaljivim koncertom. V režiji br. Čudna so nato vprizorili naračajniki burko »Zdravnikov sluga«, ki so svoje vloge rešili nadvse častno. Njihov nastop je vzbudil pri občinstvu obilo zabave in smeha, ter moremo biti s prvim nastopom naših naraščajnikov na gledališkem odru prav zadovoljni. Po končanem sporedu je ostala sokolska mladina v spremstvu članstva v dvorani, kjer je bila pogoščena s čajem in malinovcem ter je ob zvokih jazza zaplesala naša narodna kola, nakar je bila lepa naraščajska prireditev zaključena. Našim vrlim naraščajnikom in naraščajnicam ter njihovim vodnikom smo iz srca hvaležni za lepo popoldne in želimo, da bi bili sični naraščajski popoldnevi stalno vsaj enkrat na mesec na sporedu. —at—

★

Sokol, vestnik sokolskih žup Ljubljana, Maribor in Novo mesto. 1. številka II. letnika je izšla te dni s pestro in bogato vsebino, nakar opozarjamo vse bratske edinice. Vestnik se bo v bodoče s prispevki razširil in pričakujemo, da bodo vse tri župe prispevale s koristnimi in dobrimi članki, tako da bo članstvo segalo pridno po njem. Vestnik stane letno Din 24 in se naroča pri Sokolski župi Ljubljana, Tabor. Bratje in sestre, segajte pridno po njem!

Nevaren tolovaj

Ljubljana, 7. januarja

Iz zapora okrožnega sodišča je nedavno pobegnil 22-letni Ivan Jančič, po poklicu pekovski pomočnik, doma iz Šmarja pri Jelšah. V zaporu je sedel radi številnih tatvin, ki jih je imel na vesti in zaradi drugih grehov. Jančič se ni umaknil daleč, marveč je ostal kar lepo v mestu. Ker je treba živeti, se je moral seve ozreti za poslom. Poštenega ni iskal in bi ga tudi komaj našel, zato je pričel spet krasti. Stanovanje si je najel najbrž nekje v okolici, na večer pa je odhajal in morda še odhaja na tatinske in vlomilske pohode.

Te dni je bilo stanovanje Antona Mencingarja na Sv. Petra cesti 43 pozorišče pravcatega apaškega nastopa. Ko je stopila služkinja Marija Ručigajeva v sobo, je zagledala v kotu pred omaro mladega neznanca, kako brska po obleki. Služkinja je bila tako presenečena in prestrašena, da sploh ni spravila glasu iz sebe. Tudi vlomilec je prvi hip osupnil, potem je pa skočil proti služkinji. Hitro ji je zamašil usta, jo položil na tla in jo zvezal. Lopov si je potem oddahnil in pričel spet stikati po stanovanju za denarjem. Stopal je iz sobe v sobo, odprl vse omare in predale. Imel pa je smolo in ni našel vrednejših predmetov, še manj pa denarja.

Ko je bil na delu v drugi sobi, se je Ručigajevi, ki se je premetavala po tleh, posrečilo, da si je odmašila usta, nakar je jela na ves glas klicati na pomoč. Meneč, da se je osvobodila tudi vezi, se je drzni vlomilec prestrašil in hitro pobegnil, ne da bi kaj odnesel. Pognal se je skozi okno v predsobo, nato pa po stopnicah na dvorišče in na cesto. Ručigajevi se je prepozno posrečilo priklicati domače, ki so jo našli na tleh zvezano in krvavo po rokah ker jo je napadalec ranil med borbo. Takoj so jo ubrali za tolovajem, a je bil ta že davno na varnem. Po opisu drznega vlomilca sklepa policija, da je posetil Mencingerjevo stanovanje Ivan Jančič, ki je znan nasilnež. Jančič je bil v Mencingerjevem stanovanju že prejšnji dan in je tudi iskal v prvi vrsti denar. Ker se mu prvič ni posrečilo, najti ga, se je polastil ročnega kovčega, kamor je stlačil več svilenega perila ter nekaj druge obleke, v skupni vrednosti 1200 Din. Zasledovani vlomilec je srednje postave, podolgastega obraza, zdrave barve in kostanjevih las.

Iz Višnje gore

— **Vode je zmanjkalo.** Po nekaterih okoliških vaseh ki nimajo studencev ne vodovodov, temveč so navezane predvsem na vodnjake s kapnico in luže za živino, je zmanjkalo vode. Zdaj morajo hoditi nekateri po pol ure daleč po vodo. Zlasti vas Spodnje Brezovo pri Višnji gori je v tem pogledu zelo prizadeta. Zato se že dalj časa vodi akcija da bi se v vas napeljal vodovod, da bi ljudje vsaj vode ne stradali. Vas je navezana samo na kapnice in velike luže. V te luže se steka gnojnica in odpadki vse vasi. In to vodo mora piti živina! Pa še te vode dostikrat ni, zlasti poleti in pozimi. Zato je nujno potrebno, da se vasi takoj pomaga, bodisi da dobi samostojen vodovod ali pa se podaljša višnjegorski vodovod saj znaša razdalja komaj dva kilometra. V ta namen se je mudila v torek v Ljubljani pri g. banu posebna deputacija in mu razložila svoje želje in potrebe.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 7. januarja katoliškem: Lucijan.

DANAŠNJE PRIREDITVE:

Kino Matica: Cesar Kalifornije.
Kino Ideal: Tajnstveni potnik.
Kino Sloga: Poslednji pogan.
Kino Union: Ti si moja sreča.
Kino Moste: Operater 13 in Vran.
Kino Šiška: Ljubezen in Jazz.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Iz Maribora

— **Gledališče.** V četrtek zvečer uprizore za red B melodijozno opereto »Visokost plešo«. V soboto bo ob 20. uri premiera Zigonove drame, »Kadar se utrga oblak«.

— **ZKD se je preselila.** Te dni se je preselila Zveza kulturnih društev v Mariboru iz prostorov v Cankarjevi ulici v Narodni dom.

— **Mariborčana gradita tovarno v Vitanju.** V Fužinah pri Vitanju gradita tukajšnji veletrgovec Franjo Majer in bivši vodja Erlichove tekstilne tovarne Ivan Braun novo tekstilno tovarno, ki bo že letos pričela z obratovanjem.

— **Vino ga je vrglo.** Na Grajskem trgu je sinoči padel vinjeni železničar Karl K. tako nesrečno na pločnik, da si je nevarno poškodoval lobanjo in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

— **Pobegnil je** neznanokam te dni 19-letni delavec Alojz Klojčnik iz Jadranske ulice. Vse poizvedbe so doslej bile brezuspešne.

— **Karambol.** Na glavnem trgu sta trčila avtomobil trgovskega potnika Franca Močivnika in kolesar Franc Zemljič. K sreči karambol ni zahteval človeških žrtev, le obe vozili sta se poškodovali.

— **Dober plen žandarmerije.** Zadnje čase so dravsko dolino razburjali neprestani vlomi. Orožniki so uvedli strogo preiskavo, ki ni ostala brez uspeha. Tako so tezenški orožniki aretirali 32-letnega bivšega gostilničarja Antona Pernata s Pobrežja, ki je bil radi tatvine obsojen že na 2 leti ječe. Pri njem so našli veliko zalogo oblek, blaga, čevljev in drugega plena. Izsledili so tudi njegovo skrivališče blaga pri nekem gostilničarju v Tattenbachovi ulici. Vse blago so spoznali oškodovanci, pri katerih je bilo vlomljeno, za svoje. Aretiranec taji vsako krivdo. Preiskava se nadaljuje.

— **Ujeli so ga.** Pri raznih mariborskih trgovcih se je pojavljal zadnje mesece neki možak z naročilnicami gasilske čete v Kamnici in odnašal blago za gasilce. Ko je v torek popoldne že drugič prišel v žganjarno Perhavca v Gosposki ulici in zahteval proti naročilnici 15 litrov žganja, je gospodar telefonsko vprašal gasilsko četo v Kamnici, če res rabijo žganje. O naročilu predsednik ni ničesar vedel. Poklicali so stražnika, ki je moža aretiral. Izpovedal je, da je štambiljke ponaredil in blago razprodal. Izročili so ga sodišču.

Iz Trbovelj

— **Koncert ljubljanskih konservatoristov:** Za koncert ljubljanskih konservatoristov, ki bo v nedeljo zvečer v tukajšnjem Sokolskem domu, vlada med prebivalstvom veliko zanimanje, ker je to redkost za Trbovljčane. —

— **Naše slavčke so** Trbovljčani v ponedeljek zvečer poslušali pri radijskih aparatih, ko so nastopili na Adamičevem spominskem večeru v ljubljanski filharmonični dvorani. Želi so velik aplavz, zlisti tudi solistka Rezika Koritnikova, ki je nastopila z samospevom »Uspavanka« in »Vesela pesem«.

— **Smrt v novem letu:** V novem letu je smrt v naši dolini že krepko zamahnila. V torek so pokopali cerkovnika g. Lorberja, ki ga je napadla močna pljučnica in posestnika Miha Cestnika iz Kleka ter rudarjevo ženo Gnedič Marijo, ki je postala žrtev materinstva. V ponedeljek pa so pokopali ženo vpokojenca Žunka. Pokojnim naj bo zemlja lahka, težko prizadetim svojcem naše sožalje.

— **Spremembe v avtobusnem prometu:** Tukajšnje avtobusno podjetje Kačnik bo začasno prenehalo s prevozom potnikov na progi Trbovlje-kolodvor in obratno k vlakom in od vlakov. Radi tega bo vozil odslej k prvemu jutranjemu vlaku proti Ljubljani edino avtobus podjetja Arzenšek, dočim bo vozil k vlaku proti Celju ob 6 uri zjutraj avtobus podjetja Zemljan, tako da potnikom, ki se hočejo peljati proti Celju, ne bo treba čakati celo uro na postaji na ljubljanski vlak proti Celju. V ostalem se vozni red avtobusov ne bo mnogo spremenil ter bosta vozila avtobusa k vlakom proti Celju iz postajališča na Vodah ob 7.40, 14.25 in 19. uri, k vlakom proti Ljubljani pa ob 7.40, 11.55, 16.30 in 20.10.

— **Gozdni požar v Kleku:** Včeraj opoldne so se neki mladi nepridipravi igrali na gozdnem pobočju pod Klekom na tako zvanem Špicbergu, ki je nasajen z mladim grmičevjem. Očividno so se igrali z vžigalicami, kajti naenkrat je pričelo goreti in se je ogenj spričo suhe trave in listja naglo širil. Iz doline so takoj prihiteli gasilci in drugi ljudje ki so ogenj hitro pogasili, predno je napravil kako škodo.

Iz Ljutomera

— **Globok studenec v Ljutomeru.** Znano je, da ljutomerski kolodvor in njegova okolica nima dobre vode in kolodvor je zato sploh brez studenca. Nedavno pa se je lotil vrtanja tukajšnji tesarski mojster g. Pečar ki je hotel pač tako dolgo vrtati, da pride enkrat do dobre vode kar se je zgodilo 27 m globoko. Prišel je do vode, ki ni rujava, kakor v vsej okolici kolodvora.

— **Velike jate divjih gosi.** Te dni smo opazovali velike jate divjih gosi na poti proti jugu. Letele so nekaj časa zelo nizko, pa zopet zelo visoko. Nekateri lovci so poskušali svojo srečo, pa niso zadeli nobene gosi.

DNEVNE VESTI

— **Cenjene naročnike prosimo, da nam vse zaostanke na naročnini nakažejo najkasneje** do 15. januarja, ker bomo tega dne vsem brez razlike, ki bi ne izpolnili svojih obveznosti, list ustavili.

★

— **Kralj boter devetemu sinu siromašnega rudarja.** V ponedeljek so krstili v Drnšu devetega sina siramašnega rudarja Ante Didare. Krstni boter je bil Nj. Vel. kralj Peter II., ki ga je zastopal komandant 28. artiljerijskega diviziona v Kninu Anton Prohaska.

— **Odvetniška vest.** Advokat v Ljubljani Anton Mejač se je odpovedal izvrševanju advokature in je bil na lastno prošnjo izbrisan iz imenika advokatov. Za prevzemnika njegove pisarne je bil imenovan advokat v Ljubljani dr. Josip Krapež.

— **Redka izjema v naših časih.** Ob odhodu iz naše države sta ustanovila bivši generalni ravnatelj tvornice celuloze v Drvaru g. Simonius in njegova soproga fond za zaščito in podpiranje siromašnih učencev osnovne šole v Drvaru in vložila vanj 120.000 Din. Ing. Simonius je bil eden glavnih delničarjev celuloze in predstavnik onega dela švicarskega kapitala, ki je bil angažiran v podjetju ,predno je prišlo v državno last.

— **Mojstrski izpitni tečaj za žensko krojaško stroko.** Opozarjamo, da je prostih še nekaj mest v tečaju za pripravo na mojstrski izpit iz ženske krojaške stroke. Tečaj se bo vršil v Ljubljani v drugi polovici januarja in februarja dnevno ob večernem času. Učnine ni nobene. Interesenti se lahko prijavijo do 11. t. m. s točnim naslovom na Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani.

KINO SLOGA Tel. 27-30

Prekrasni eksotični velefilm v stilu »Belih senc« in »Poganske pesmi«

POSLEDNJI POGAN

Čarobni naravni posnetki in napeti prizori

MATICA Tel. 21-24

Luis Trenker v gigantskem napetem filmu

CESAR KALIFORNIJE

UNION Tel.

Najlepši pevski film sezone! Kralj tenorjev

Benjamin Gigli

poje operne arije iz Tosce, Norme in Manon

TI SI MOJA SREČA

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

— **Zenica se naglo širi.** Odkar je bilo sklenjeno razširiti železarno v Zenici, se je jelo tudi mesto naglo širiti. Zdaj šteje mesto že 11.000 prebivalcev. Mestna občina je sklenila razširiti vodovod in električno omrežje, izdelati regulacijski načrt in zgraditi še eno osnovno šolo. Obenem je sklenila najeti pri Hipotekarni banki 4,000.000 Din posojila za ta dela.

— **Plenarna seja Zbornice za TOI.** Jutri ob 9. bo v zborničnih dvorani plenarna seja Zbornice za TOI z naslednjim dnevnim redom: 1. Naznanilo predsednika, 2. razprava o zborničnem proračunu, 3. določitev zborične doklade za kritje proračunskih potrebščin in 4. predlogi zborničnih svetnikov.

— **Nova notarska zbornica.** Pravosodni minister je izdal uredbo o ustanovitvi notarske zbornice na področju apelacijskega sodišča v Zagrebu. Ustanovni občni zbor mora biti sklican najpozneje v 45 dneh po uveljavljenju uredbe.

— **Za mrtva proglašena.** Okrožno sodišče v Celju je uvedlo postopanje, da se proglasita za mrtva posestnik v Drobinskem občina Slivnica, Franc Kramperšek ki že od leta 1912 iz Amerike ni o njem nobene vesti in posestnik v Mestinju, občina Šmarje pri Jelšah, Franc Stiplovšek ki je odešl v začetku vojne na bojišče in brez sledu izginil.

— **Proteus.** Da omogoči naročnikom cenejšo vezavo, je sklenilo Prirodoslovno društvo poseben dogovor s knjigoveznico. Vsi naročniki, ki želijo vezati I., II. ali III. letnik, naj izroče te letnike najkasneje do 15. januarja ali Prirodoslovnemu društvu v Ljubljani ali pa direktno knjigovezници Žabjek (Dalmatinova ulica 10) — samo pod pogojem hkratne vezave velja izredno ugodna cena 15 Din za letnik.

— **Uradni razpust društev.** Banska uprava je na temelju § 11 zakona o društvih, shodih in posvetih razpustila naslednja društva in je njih razpust postal pravomočen: Društvo kmetskih fantov in deklet v Škocijanu pri Turjaku, podružnico Švabsko nemškega prosvetnega saveza v Marenbergu, Krajevne skupine švabsko nemške zveze v Kočevju in Stari cerkvi v Ljubljani, Nemški Loki, Topli rebri, Celju in Mariboru; ker že več let ne delujejo, ker nimajo ne članov in imovine torej ne morejo več izvrševati svojega statutarnega delovnega področja so bila razpuščena naslednja društva: Prvo društvo za zaščito vlagateljev v Ljubljani, Društvi kmečkih fantov in deklet za Celje in okolico in v Rožnem dolu, Šahovski klub Ljubljana-Bežigrad, Narodna čitalnica v Metliki, Savezna streljačka družina pri Sv. Janžu na Dravskem polju, krajevni odbor Jadranske straže v Višnji gori, Slovenski akademski oktet v Ljubljani, Tamburaško društvo Zrinjski v Ljubljani, Jugoslovenska akademska čitalnica v Ljubljani, Strokovno udruženje jugoslovenskih oblikujočih umetnikov v Sloveniji v Ljubljani, Klub Triglav v Ljubljani, Srednješolska organizacija Kres na II. državni realni gimnaziji v Ljubljani, Podružnica Narodno strokovne zveze v Konjicah in Godbeno društvo »Dravinja« v Konjicah.

— **Zdravniška vest.** V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan zdravnik v Mariboru dr. Janko Kac.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list« kr. banske uprave dravske banovine« št. 2 z dne 6. t. m. objavlja odločbe kraljevskih namestnikov o izločitvi nekaterih krajev iz občine Metlika-okolica in priključitvi občini Semič, o izključitvi nekaterih krajev iz občine Križe in ustanovitvi nove občine Golnik in o preimenovanju občine Breg v občino Hajdina uredbo veterinarske fakultete v Beogradu in Zagrebu in tri ratifikacije mednarodnih konvencij.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, nestanovitno južno vreme s padavinami. Včeraj je deževalo v Ljubljani in v Zagrebu. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 10, v Zagrebu in Beogradu 6, v Mariboru 5, v Ljubljani 4.5, v Sarajevu 0.0. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763.3 mm, temperatura je znašala 1.6.

— **Nad 300 vagonov vtihotapljenega alkohola.** V vrbaski banovini se je silno razpaslo tihotapstvo alkoholnih pijač. V zadnjih dveh letih so spravili tihotapci v promet nad 300 vagonov vina in žganja brez vsake trošarine. Gostilničarji imajo pri tem seveda veliko škodo, ker morajo plačevati trošarino in seveda ne morejo prodajati vina in žganja po tistih cenah kakor tihotapci. Banska uprava je sicer naročila sreskim načelstvom in občinam, naj nastopijo z vso odločnostjo proti tihotapcem alkoholnih pijač, toda to nič ne zaleže. Ljudje zaslužijo s tihotapstvom vina in žganja lepe tisočake.

— **Najstarejša pivovarna v državi prenehala delovati.** Iz Novega Sada poročajo, da je Apatinsko kultska pivovarna 1. januarja odpustila vse delavce in nameščence, ker je prenehala delovati. To je najstarejša pivovarna v naši državi ustanovljena v 18. stoletju. Leta 1922 je bila renovirana, tako da je bila najmodernejša pivovarna v Jugoslaviji. Pred dvema letoma je zaradi krize prenehala izdelovati pivo in prodajala je samo še tuje pivo, zdaj je pa opustila še te posle.

— **Puško mu je raznesło.** 16letni posestnikov sin Ivan Orehek iz Nadgorice je hotel snoči ustreliti sovo, ki je skovikala na drevesu za hišo. Pri tem se je poslužil stare puške, ki mu jo je pa naboj raznesel. Puška je Orehku razmesarila levo roko in so ga morali spraviti v bolnico.

— **Zasledovana tatova.** Po okolici Hotovelj v Poljanski dolini sta se dalje časa klatila dva nevarna pohajača in nadlegovala ljudi po hišah. Pred dnevi sta vlomila v hišo posestnika Jakoba Dolinarja v Hotovljah, kjer sta ukradla 46 klobas, 20 kg slanine, 10 kg svinjskega mesa, 6 rjuh, nekaj obleke, kuhinjski nož in še nekaj drugih predmetov. Vlomilca sta izginila in se skrivata najbrž kje v hribih.

— **Psica** nemške volčje pasme, ki sliši na ime »Diana«, je pobegnila 31. decembra 1936. Kdor isto ujame, se prosi, da jo odda v štabu dravskega orožniškega polka v Ljubljani.

— **Tragikomična afera zaljub. natakarja.** Na kolodvoru v Čakovcu so ljudje v torek ponoči naenkrat zaslišali revolverske strele. Streljal je na peronu plačilni natakar kolodvorske restavracije Josip Boda, in sicer zaradi lepe natakarice Francke Pintaričeve. Fant je bil ljubosumen na natakarico, ker je lazil za njo neki gospod. V ljubosumnosti se je napil, tako da ni vedel kaj počenja. Vedel je, da se vozi njegov tekmec z nočnim vlakom in zato je odšel na peron, kjer je ustrelil štirikrat v zrak, misleč da je s tem njegova ljubavna afera končana. Ko se je zbudil in zvedel ka je storil, je še pred gospodarjevim prihodom najel avto in se odpeljal domov v Dolgo vas pri Doljni Lendavi, kjer je odšel neznano kam, najbrž v strahu pred posledicami streljanja na peronu.

Iz Ljubljane

—lj **Janez Kregar na zadnji poti.** Včeraj popoldne so položili uglednega posestnika Janeza Kregarja v v štepanji vasi k večnemu počitku. Njegova tragična smrt še vedno ni pojasnjena. Pokojnikovi svojci, prijatelji in znanci ne morejo verjeti, da bi bil mož padel v vodo, saj je dobro poznal sto in stokrat prehojeno pot od mesta do štepanje vasi in bil je vedno zelo previden. Nikoli ni hodil ob vodi. Zato je verjetno, da je postal žrtev zločina. Njegov pogreb je pokazal, kako priljubljen je bil pokojni in kako globoko sočuvstvujejo z njegovo družino vsi, ki so tihega, dobrega moža poznali. Pred hišo žalosti, kjer je ležal pokojni na mrtvaškem odru tak kakor je bil v življenju, čeprav je ležal več dni v vodi, se je zbrala velika množica prijateljev in znancev ugledne Kregarjeve in Bricljeve rodbine. Pokojnika so spremili na zadnji poti tudi štepanjevaški gasilci z lepim vencem. Ko je opravil šentpetrski župnik z asistenco pogrebni obred, se je razvil proti domačemu pokopališču dolg žalni sprevod. Pred mrtvaškim vozom s krsto so nosili pet vencev, za njim je pa stopala številna pokojnikova družina s sorodstvom. Za pogrebom je šlo tudi mnogo Ljubljančanov, med njimi narodni poslanec g. Rajko Turk. Bodi pokojnemu Janezu Kregarju lahka zemlja!

KINO IDEAL

Danes! Danes!

Slavni ruski umetnik

Ivan Možuhin

v sijajnem filmu

Dete karnevala

Veseli dnevi karnevala v Nici

Predstave ob 16., 19. in 21.15 uri

—lj **Šiška brez elektrike.** Danes je najbolj gosto naseljeni del Šiške že tretji dan brez elektrike, in sicer od pivovarne Uniona do Gasilske ceste na desni strani Celovške ceste. Že v torek zvečer so bili brez luči. Ljudje so upali, da bo napaka popravljena vsaj do naslednjega dne, toda tudi snoči so morali prižgati sveče. Nekateri so mislili, da se je podrla elektrarna, saj sicer delavci popravijo že v nekaj urah tudi največji defekt na cesti. Kljub temu pa ne smemo delati krivice elektrarni, ki baje še trdno stoji — namreč tacenska —, kar so se nekateri prepričali ponoči, ko so luči za nekaj časa žalostno zabrlele. Vendar je bil tok tako slab, da ni mogel gnati nobenega motorja. Tudi danes dopoldne so se šiškarji pritoževali, da so bili izolirani od tacenske in mestne elektrarne. V veliko tolažbo jim je pa bilo, ko so zvedeli, da je baje pregorel samo kabel in da bo še letos popravljen.

—lj **Z južnim in deževnim vremenom** so nekatere ceste in ulice spet vse v blatu. Posebno zanemarjene so ceste in ulice v Trnovem, kjer občina menda najmanj skrbi za posipanje. Zaradi mehkega terena, bi morale biti ravno v Trnovem ceste najbolj posute, pa niso posuti niti prehodi. Nič boljše niso ulice v Rožni dolini in na Viču, kjer so prisiljeni gaziti po blatu kakor hitro nastopi vlažnejše vreme. Mestna občina bi lahko pokazala nekaj več naklonjenosti prebivalstvu na periferiji in poskrbela, da bi bili redno posuti vsaj prehodi.

— lj **Okrajna org. JNS za Bežigrad** sklicuje članski sestanek v soboto 9. t. m. ob 20. v gostilni »Kačič«, Tyrševa c. 58, na katerem bo poročal o političnem položaju narodni poslanec g. Milan Mravlje. Za članstvo udeležba obvezna. Predsedstvo.

—lj **Izpolnitev vodovodnega omrežja.** Z razvojem mesta se mora neprestano izpopolnjevati ter daljšati vodovodno omrežje. Največ odcepitev od glavnih cevi so položili zadnja leta v severnem delu mesta. Tudi letos se je vodovodno omrežje nekoliko izpopolnilo v Šiški, kjer so dobile vodo nove ulice. Zdaj uporabljajo cevi domačega izdelka, dočim so jih prejšnja leta uvažali iz Avstrije. Delo ne more napredovati kakor bi si želeli, najbrž zaradi denarnih težkoč, baje pa tudi nimajo vedno dovolj materijala. Pri mestnih vodovodnih delih je zaposlenih le nekaj nad 20 delavcev.

— lj **Izlet Beograjčanov v Ljubljano.** Beograjski »Putnik« je priredil za pravoslavni božič izlet v Slovenijo s posebnim vlakom. Odziv je bil zelo številen in se je izleta udeležilo zlasti mnogo Čehoslovakov, ki žive v Beogradu. Večina izletnikov je ostala pri svojih znancih v Ljubljani, mnogi so pa odhiteli na smuko na Gorenjsko, ki pa ni bila kaj prida.

—lj **Kanarski otoki** so pokrajinsko izredno lep kos naše zemlje. Razen tega so pa posebno zanimivi radi svojih prebivalcev, katerih stara kultura je deloma še ohranjena. Posebnost pa so krasne podzemske palače v vulkanskih skalah teh otokov. O vsem tem se bodete lahko sami prepričali na predavanju g. dr. D. J. Wölfela, vodje afriškega oddelka na dunajskem etnološkem muzeju, ki se bo vršilo v Delavski zbornici v torek, 12. t. m. ob 20. uri. Prirodoslovno društvo vabi na čim številnejši poset svoje leto je XI. prireditve.

—lj **Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani** vljudno prosi p. n. abonente, da poravnajo peti obrok abonmana do 14. t. m.

—lj **Božidar Jakac** zaključi svojo razstavo slik iz Norveške, Slovenije in portretov v nedeljo 10. t. m. V nedeljo ob 11. dopoldne bo tudi zadnje vodstvo po razstavi. Vodil bo slikar sam.

— lj **Našla se je zlata damska ura.** Dobi se pri najditelju Josipu Magerlu v dramskem gledališču.

— lj **Tatvine in vlomi.** Z oltarja v trnovski cerkvi so zmanjkali te dni trije oltarni prti, dva bela in eden modro vezen, vredni 700 Din. V noči na ponedeljek je nekdo vlomil v mesarsko stojnico Franceta Stupnika na Vodnikovem trgu in se pošteno založil z mesnino. Odnesel je okrog 50 kg slanine, 6 kg svežega svinjskega mesa in nekaj suhih kosov svinjine, v skupni vrednosti 875 Din. Tatovi so posetili tudi stanovanje upokojenca Franca Keka na Večni poti 1 in mu odnesli srebrno uro z verižico, srebrno cigaretno dozo, par nizkih čevljev in 3 potice. Istotam je bilo vlomljeno v stanovanje L. Štruklja in ukradena velika potica. Na evangeljskem pokopališču v Robovi ulici je nekdo snel s kamna na grobu Schwarzove rodbine 300 Din vredno marmornato ploščo.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Četrtek 7.: Atentat. Red Četrtek.
Petek 8.: Zaprto.
Sobota 9.: Korajža velja. Red A.
Nedelja 10.: ob 15. Repoštev. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.
Ob 20. Na ledenj ploščj. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

★

Prihodnja premiera v drami bo Hodgeova igra »Dež in vihar«. Dejanje se godi v dijaškem stanovanju v univerzitetnem mestu na Škotskem. Vlogo dijaške gospodinje igra ga Nablocka, medicince igrajo gg.: Jan. Debevec, Sancin, Drenovec, Pjanecky in Potokar, dve mladi dekleti ga. Severjeva in gdč. Levarjeva. Delo je zanimivo, ker je v njem točno zadeto okolje in življenje študentov, ter vsebuje žalostne in vesele dogodke študijskih let. Režiser: Ciril Debevec.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Četrtek 7.: Cavalleria rusticana. Glumači. Red B.
Petek 8.: Zaprto.
Sobota 9.: Hovanščina. Premijerski abonma.
Nedelja 10.: ob 15. Aida. Gostovanje g. dr. Maxa Adrjana. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.
Ob 20. Pri treh mladenkah. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

★

Premiera »Hovanščine«, ki spada med slovanska veledela se bo vršila v soboto 9. t. m. za premijerski abonma. Delo, ki šteje med najpomembnejše ruske opere slika najtemnejšo dobo ruske zgodovine: razkol med starovercj in pristaši nove Rusije. Dirigent: g. ravnatelj Poliič.

Zadnje gostovanje g. dr. Maxa Adrjana bo v nedeljo ob 15. v Verdijevi operi »Aida«. Pevec je ponovno pokazal svoje pevske vrline, ki so mu prinesle v zadnjem času zopet več laskavih ponudb za gostovanja v inozemstvu. pel bo partijo Radamesa. Odlične kritike z njegovih gostovanj v inozemstvu so najboljši dokaz za kvalitete tenorista g. dr. Adriana. Vse ljubitelje njegove umetnosti opozarjamo na to nepreklicno zadnje gostovanje.

Hudega psa je ukradel

Zapoge, 7. januarja

Zapoge in Skaručno je včeraj zjutraj obiskal izredno »nadarjen« tat, ki je ukradel celo hudega psa. Pes čuvaj doslej sicer njo bilj varni pred rokomavhi, ki so jih radi zastrupljali, najbrž se pa še ni zgodilo, da bi tat ukradel psa, ko se ni mogel založiti z boljšim plenom.

Zjutraj ob 6., ko so bili ljudje pri prvi maši in je bilo še povsem temno, je bilo zaposko župnišče prazno, ker so bili vsi v cerkvi. Čuvaj pa je v veži zelo hud pes čuvaj, ki navadno ni pustil v bližino nobenega tujega človeka. Ko se je kuharica vrnila od maše, je presenečena ugotovila, da so bila vsa vrata župnišča na stežaj odprta ter da je bilo vse prebrskano v župnikovi delovni sobi. Tatu se je nedvomno zelo mudilo, a v roke mu ni padel kaj prida plen. Železna blagajna je bila zaklenjena in z golimi rokami se je tat ni lotil. Odnesel pa je revolver in žepno svetiljko. Toda najbolj so bili presenečeni, ker ni bilo nikjer psa čuvaja in mislili so v začetku, da ga je tat ubil in zavlekel na skriven kraj.

Čez dobro uro je bil podjeten rokomavh že v Skaručni, ko so imeli tam prvo mašo. V Skaručni je namreč jutranja maša uro pozneje, kar je tat dobro vedel in skušal izrabiti. Splazil se je v Ingličevo gostilno in odnesel fotografski aparat. Ko je odhajal iz gostilne, so se ljudje že začeli vračati iz cerkve in nekdo ga je opazil, kako jo je ubral s psom na vrvici od hiše. Opozoril je domačine na to, nakar so ugotovili, da jim je ukradel fotografski aparat. Takoj so poslali po orožnike v Št. Vid in včeraj ves dan so smledniški in šentviški orožniki zasledovali nenavadnega tatu. Čeprav so jim ljudje natančno opisali rokomavha, prejšnji dan je namreč prosil v Skaručni in so ga skromno pogostili, vendar orožniki niso imeli sreče. Pač pa se je vrnil zvečer župnikov pes, kakor da se je pokesal, da se je pustil odpeljati. Vendar pa ni imel več ovratnice in znamke, ki ju bo menda vlomilec skušal prodati. — Zadnje čase je postala že navada metoda, da vlomilci obiskujejo hiše med mašo.

Iz Celja

—c **Na pravoslavni badnji dan** ob 14.15 je krenil iz vojašnice kralja Petra I. badnji sprevod po mestu v okolico po badnjak. V sprevodu so bili oficirji na konjih, podoficirji v avtomobilu ter vojaki na dveh vozeh, ob katerih so stopali vojaki s puškami.

—c **Gradnja Delavskega azila.** Mestno poglavarstvo v Celju je razpisalo oddajo težaških, zidarskih in železobetonskih del za gradnjo trinadstropnega Delavskega azila na Vrazovem trgu poleg poslopja Mestne elektrarne. Ponudbe je treba vložiti v vložišču mestnega poglavarstva do 1. februarja ob 10. dopoldne. Takoj nato bo v mestni posvetovalnici javno komisijsko odpiranje vloženih ponudb. Izgleda, da se bo gradnja Delavskega azila pričela spomladi.

—c **Redna seja mestnega sveta** je preložena od 8. t. m. na petek 15 t. m. ob 18.

—c **Nesreča ne počiva.** V nedeljo si je 16-letni mehaniški vajenec Oton Mravljak v Škalah pri Velenju pri padcu zlomil levo roko. Ko je 32-letni hlapec Ivan Škrabar iz Letuša v ponedeljek doma zlagal drva, mu je padlo več polen na levo roko in mu zmečkalo kazalec. Pri delu se je ponesrečil tudi 55-letni Franc Turk iz Kaplje vasi, strojnik v tkalnici tvrdke Mauthner d. d. v Št. Pavlu pri Preboldu. Težek kos železa mu je padel na levo nogo in mu zmečkal stopalo. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnišnici.

MALI OGLASI

Beseda 50 para, davek Din 3.—, beseda 1 Din, davek 3 Din

preklici

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

2 STANOVANJI

trisobni oddam, eno takoj, drugo februarja. Vprašati: Zadružna hranilnica, Dalmatinova ulica. 197

RAZNO

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

TRAJNA ONDULACIJA

z garancijo se izvršuje v novem salonu na Bregu. F. Cokan. 213

NA VSA ZIMSKA

oblačila dajemo
15 do 20% popusta.
Presker, Sv. Petra c. 14. 6-R

GLASBA

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

PLOŠČE IN GRAMOFONE

bivše tvrdke **A. Rasberger** dobite po razprodajnih cenah. Dalmatinova 10 (nasproti hotela Štrukelj) 208

Makulaturni papir

proda

uprava „Slovenskega Naroda“
Ljubljana, Knaflijeva ulica štev. 5

Z nobenim drugim reklamnim sredstvom ne morete doseči enakega učinka, kakor s časopisnim oglasom, čigar delokrog je neomejen. Časopis pride v vsako hišo in govori dnevno desettisočem čitateljev. Redno oglašanje v velikem dnevniku je najuspešnejša investicija, ki prinese koristi trgovcu in kupcu

POLT NOVE ZAVIDLJIVE LEPOTE v 3 dneh

— ali pa ne plačate niti pare

Ali se hočete rešiti gub in izgledati za leta mlajši? Ali hočete imeti svežo, jasno in belo kožo ter čekliško polt? Potem preizkusite na naše stroške naslednjo enostavno domačo metodo: Vsak večer uporabljajte kremo Tokalon rožnate barve. Ta krema vsebuje »Biocel«, novo vitalno hrano za kožno tkivo, pridobljeno iz skrbno izbranih mladih živali — presenetljivo iznajdbo dunajskega vseučiliškega profesorja dr. Stejskala. Ta krema redi in pomlajuje kožo, ko Vi spite. Že po prvi uporabi boste videli, v koliki meri je naslednje jutro koža bolj sveža in jasna. Pri kliničnih poizkusih pri ženah od 60 do 70 let so gube popolnoma izginile v roku šestih tednov. (Glej poročilo dunajskega Medicinskega vestnika). Čez dan pa uporabljajte belo kremo Tokalon brez masti. Ona vsebuje izčiščeno smetano in oljčno olje. Te sestavine predro globoko v znojnice in spravijo na površje globoko skrito nesnago, do katere milo in voda ne moreta priti. Zajedalci hitro izginejo. Druge dragocene sestavine kreme Tokalon za beljenje in krepčanje pa zožujejo razširjene znojnice ter napravijo tudi najtemnejšo in najodpornejšo kožo v treh dneh mehko, belo in gladko. Tudi žene od 40 in 50 let lahko dobijo svežo mladostno polt. Kupite že danes tubo ali lonček od vsake kreme Tokalon, hranila za kožo. Uporabljajte jih po navodilu vsaj tri dni. Če niste zadovoljni z rezultatom se Vam brez odloga vrne ves denar.

Bogo Šramel proti veliki skakalnici v Planici

Smuško letenje je naletelo tudi pri nas naenkrat na kritiko in odpor

Ljubljana, 7. januarja.

Mislili smo, da velika skakalnica v Planici in prireditve na nji pri nas ne bodo naletele na kritiko in odpor, pa smo se zmotili. Tudi doma, med našimi tekmovalci, se je pojavil naenkrat odpor proti veliki planiški skakalnici. Znani naš smuški skakač Bogo Šramel se je oglasil menda kot prvi in zavzel odločno stališče proti velikim skakalnicam. Zagrebške »Novosti« priobčujejo njegovo izjavo, ki bo gotovo zanimala naše smučarje.

— Ni moj namen, je dejal Šramel, spuščati se v vprašanje, ali moremo smatrati skoke na velikih skakalnicah za novo smučarsko disciplino. Vsak strokovno poučeni skakač ve, da se aerodinamično skače na srednjih, posebno pa na velikih skakalnicah. Teorija aerodinamičnega skoka je znana že 10 let. Aerodinamično so pa skakali že prej, predno je teorija o takem skakanju sploh nastala. Sicer je pa tak skok že dolgo priznan tudi po FIS-i. Na vprašanje, zakaj potem takem FIS-a omejuje skakanje na velikih skakalnicah, je Šramel odgovoril:

— Vsekakor zato, da prepreči vsako pretiravanje, ki ne more več koristiti pravemu športu. Sklep FIS-e ni naperjen izrecno proti Planici odnosno proti jugoslovenskemu smučarskemu sportu, kakor bi hoteli nekateri prepričati našo javnost, temveč proti izkoriščanju sporta v druge svrhe. Vprašal sem znanega norveškega trenerja Hansena, je nadaljeval Šramel, kako skačejo na Norveškem na velikih skakalnicah. Odgovoril mi je, da na Norveškem nimajo skakalnice s kritično točko nad 85 m in čeprav skačejo tam 90 ali celo nad 95 m, ni to delo skakalnice, temveč delo in sposobnost izvrstnih skakačev. Sicer pa na Norveškem splošno obsojajo take poedince, rekordne skakače, čeprav imajo mnogo za take skoke sposobnih skakačev.

Naprošen, naj točno formulira v imenu svojih somišljenikov svoje stališče glede gradnje velikih skakalnic odnosno glede Planice, je Šramel odgovoril:

Mi smo proti temu, kar se formira v Planici in sicer:

1. Ker nimamo še dovolj svojih, jugoslovenskih skakačev ki bi bili sposobni za take skoke. Kader takih skakačev je pri nas še zelo majhen, da bi se mogle upravičiti naše potrebe po smučarskem letenju.

2. Ker naš šport še nima toliko denarja, da bi mogel finansirati rekordne poskuse skakačev drugih narodov.

Ker še nimamo športno vzgojenega občinstva, ki bo razumelo in cenilo vrednost in lepoto skokov od 30 do 50 m, kaj šele na 100 m.

4. Ker zaposli prireditev v Planici vse glavne smučarske moči skozi vse leto in tako se zanemarjajo prave naloge, one neštete potrebe, ki bi jim morali najprej zadostiti v našem smučarskem športu.

5. Edino zaradi tujskega prometa so take prireditve upravičene, toda samo takrat, če bi bil naš šport drugačen, nego sem ga označil. In samo tedaj, če bi ta edina prireditev ne izčrpala vse podpore in pomoči javnih ustanov. Te podpore potrebujejo kakor zrak in sneg naše smučarske edinice, ki zaradi pomanjkanja denarnih sredstev komaj životarijo. Najdrastičnejši primer, ki bo podprl moje trditve, je oni samega JZSS. Vse podpore gredo v korist velike vsakoletne prireditve v Planici, a finančni položaj Saveza je tak, da nima niti najpotrebnejših sredstev. Na drugi strani pa vidimo, da je dobilo »Združenje smučarjev Planica« več stotisočakov, da jih investira v veliko skakalnico zaradi ene same prireditve v letu, ki bo tudi v bodoče koristila skakačem drugih držav, v prvi vrsti pa profesijonalcem.

Gospodarske in socialne naloge Jesenic

Jesenice so v bistvu še vedno dolga vas — Glavni nedostatki in pomanjkljivosti

Jesenice, 6. januarja

Jesenice so v zadnjih petih letih rasle in se širile na vse strani, vendar pa so po svojem zunanjem licu še vedno najbolj neurejeno mesto v dravski banovini. V kulturnem oziru na visoki stopnji, v pogledu delavnosti najbolj živahno mesto, a na zunaj brezizrazen kraj poln kontrastov in brez pravih oblik.

Mestni občinski odbori so se v zadnjih letih trudili, da bi dali kraju lepo zunanje lice in mestu podobni videz. Preuredili so ceste, gradili vodovode, napravili nove ograje in škarpe, toda Jesenice so danes v svojem jedru še vedno dolga vas, ker poleg moderne palače, stoje nizke, napol podrte hiše, poleg moderno zgrajene cerkve pa skednji, svinjaki in šupe.

Pred več leti je bil napravljen nov mestni regulacijski načrt, ki pa v splošnem ne ustreza našim potrebam in bomo na realizacijo čakali še dolga stoletja, ker za gradnjo tolikih palač ni odgovarjajoče gospodarske podlage. Načrt predvideva na zapadu mesta strnjen hišni sistem ter celo vrsto cest in ulic vzdolž in na širi. Največja napaka pa se je napravila takrat, ko se je pustilo graditi hiše ob vijugasti cesti namesto, da bi se cesta potegnila prej v ravni črti od Čuferjeve hiše na Plavški most. Če bi se ta cesta izravnala pred petimi leti bi imeli danes že najlepšo cesto z drevoredi na najlepšem delu mesta.

V splošnem pa državna cesta, ki vodi skozi mesto že zdavnaj ne odgovarja velikemu prometu zadnjih let. Skozi mesto drvi zlasti v poletnem času dnevno nešteto motornih vozil, med njimi tudi ogromnih avtobusov, ki morajo voziti silno počasi in previdno, da se brez škode ali nesreče prerinejo skoz ozke in vijugaste cestne zagate. Pogrešamo tudi orientacijske deske, osobito proti Blejski Dobravi in Bledu, ki bi služile tujim pešcem in avtomobilistom kot vodič. Skozi Jesenice se bo morala prej ali slej zgraditi ravna, široka asfaltirana cesta, ki bi kot glavna tranzitna žila vezala Ljubljano in naša letovišča s sosednjimi državami. Gradnja te prepotrebne ceste pa spada v delokrog banovine in države.

V socialnem pogledu čakajo občine še velike naloge. Prej ali slej bo morala občina zgraditi odgovarjajočo ubožnico, za katero so denarna sredstva že v precejšnji meri nabrana. Nihče od siromakov ne gre rad na stara leta umirat v tuje kraje, vsak rad prebije poslednje mesece življenja v domačem kraju.

Zelo perečo pa je tudi vprašanje razširitve poslopja meščanske šole. Že nekaj let sem je nastanjenih nekaj razredov meščanske šole na narodni šoli, kar pa zelo moti in ovira redni šolski pouk. Če bi obiskovali meščansko šolo samo učenci in učenke, ki so pristojni na Jesenice, bi sedanji prostori zadostovali še nekaj let. Ker pa pohaja ena tretjina vseh učencev iz sosednih občin, se bo moralo to vprašanje urediti v sporazumu s predstavniki sosednih občin.

Minulo jesen je občina zasilno uredila prostor pred narodno šolo. Postavila je lično ograjo, uredila vrt, sredi katerega so naši rojaki v Franciji postavili lep spomenik pokojnemu kralju Aleksandru I. Uedinitelu. To lepo lice pa vseeno kvari beli trikotni prostor, ki leži med šolskim vrtom in zemljišči g. Bremca in ge Vilmanove. Vsa navedena zemljišča tvorijo skupno lep kompleks zemlje, na katerem bi se v doglednem času dal urediti velik trg ali park, ki bi močno poživil in polepšal naše mesto.

Tudi odgovarjajočega tržnega prostora na Jesenicah še nimamo. Tržni dnevi so dvakrat na teden in to na ozkem in zelo prometnem sprehajališču ob Prešernovi cesti. Po glavni cesti pa je največji vozni in avtomobilski promet, ki dviga oblake prahu. Radi prahu, ki ga dvigajo vozila in radi dima, ki ga izpuhtevajo številne železniške lokomotive, pa ta okoliš za tržni prostor ni primeren. Za tržni prostor bi bilo najbolj primerno zemljišče med Prešernovo cesto in Svetetovo hišo, ki se nahaja v središču mesta. Vsekakor pa so te zadeve več ali manj nujne, ki se bodo morale izvršiti postopoma v skladu z gospodarsko močjo občine in z denarnimi sredstvi, ko bodo ta na razpolago.

Zaradi sladkorja odstavljeni prezident

Pravo ozadje državnega prevrata na Kubi

Za Španijo, Irakom in Kitajsko je dobila tudi mlada republika Kuba svojo politično senzacijo. Poznavalci razmer v srednji in Južni Ameriki vedo, da to ni zadnja senzacija te vrste. Državni prevrat na Kubi, strmoglavljenje prezidenta Gomeza in prihod na krmilo države njegovega naslednika Laredobra, vse to je pa vredno omeniti, ker ima zanimivo ozadje. Laredobru je sedmi kubanski prezident od revolucije leta 1933, ko je bil strmoglavljen diktator Mochado. Nekateri prezidenti so se držali v Belem domu v Havani samo nekaj tednov, četrti Mochadov naslednik Carlos Hevia pa samo tri dni.

Pravi diktator Kube je že od 4. avgusta 1933 vodja zmagovite revolucije proti Mochadu polkovnik Fulgencio Battista. Mož je bil

takrat še narednik in zastopnik skupine podčastnikov. Proti Machadu je pridobil mornarje in vojsko ter se po krvavih uličnih bojih v glavnem mestu polastil prezidentovega sedeža. Morda bi bil takrat lahko postal prezident, toda na tem mestu je bil preveč izpostavljen političnim intrigam in zarotam. Zato se je pa Battista zadovoljil s polkovniškim činom in postal je vodja vojaške stranke, ki menjava prezidente kakor se ji zahoče.

Fulgencio Battista je sin preprostih staršev. Po posrečeni revoluciji je iskal politične opore najprej v delavskem pokretu in strokovnim organizacijam je obetal vse, kar je mogel. Ko se je pa zaradi krize v sladkorni industriji vedno bolj slabšal gospodarski položaj Kube, je ponudil potom svojega zaupnika Ramona Goze leta 1935 ameriškim finančnikom sladkorni in tobačni monopol na Kubi. Ponudba je obsegala tudi velike politične ugodnosti, kajti tobak in sladkor sta glavno bogastvo Kube. Ko so se v marcu 1935 delavci temu uprli, je Battista z ognjem in mečem zatrl upor.

Lani v decembru je bil odstavljen bivši Battistov prijatelj Jose Barnet in na njegovo mesto izvoljen za zasebno življenje požreta Gomez. Battista, čigar pokret in zasebno življenje požreta zelo mnogo denarja, je hotel dobiti v Newyorku posojilo. Ameriški finančniki so zahtevali kot protiuslugo znižanje cen kubanskega sladkorja, namenjenega izvozu in podražitev sladkorja na domačem trgu na Kubi za 9 odstotkov. Toda Gomez, ki Američanom ni posebno naklonjen, ker dobro ve, da bi radi dobili na Kubi nadomestilo za izgubljeni politični vplив v Venezueli in San Salvadoru, se je tozadevnemu zakonu uprl in se poslužil pravice veta. Battista ga je zato obdolžil veleizdaje, češ, da bi lahko z dobičkom po podražitvi sladkorja zgradili na Kubi 3000 šol in da se je hotel Gomez zvezati z Japonci, ker bi bilo v njihovem interesu, da bi Američani izgubili interes na sladkornem monopolu. Na seji senata, kjer je bil Gomez odstavljen, je predsednik vzdrževal red s samokresom v roki.

Gomez je izdal na kubansko ljudstvo proglas, v katerem pravi, da je bila proti njemu naperjena obtožba zlagana in da njegova odstavitev ni veljavna. Ker ve mnogo o zakulisju Battistove diktature, je zelo verjetno, da boj za kubanski sladkor še ni končan. Odstavljeni prezident ne sme zapustiti domovine in vsak dan pričakujejo, da bo aretiran. Vprašanje bližnjih dni je, ali pride pred sodišče, ali pa bo enostavno izginil, kakor izgine pretežna večina tako zvanih sovražnikov države tam, kjer vladajo diktature.

Strašna vožnja po morju

Ko je prispel te dni francoski parnik »Champlain« v Le Havru, je izstopil potnik, ki je prišel do vožnje čez ocean na kaj čuden način. Na parniku »Champlain« je jetniški celici podobna kabina za prevažanje blaznežev čez morje. Na zadnji vožnji je bila ta kabina naročena za duševno bolnega, ki so ga hoteli prepeljati v Francijo, da bi ga lečili francoski zdravniki. Predno so duševno bolnega pripeljali na parnik, so poklicali nekega newyorškega zdravnika, da bi kabino pregledal in jo dal urediti njenemu namenu primerno. Ko se je zdravnik mudil v kabini, je pa potegnil veter in zaloputnil močno tapecirana vrata, ki se od znotraj ne dajo odpreti. Zdravnikovih klicev ni nihče slišal, ker so vrata in stene kabine tako dobro izolirane in tapecirane, da se iz kabine skoraj noben glas in noben ropot ne sliši. Tako je ostal zdravnik hočeš nočeš ujet v kabini.

Čudno naključje je hotelo, da so prevoz duševno bolnega zadnji hip odpovedali in tako nihče ni odprl kabine, ker pač nihče ni slutil, da je kdo v nji. Zdravnik je kričal na vse grlo, toda zaman. Neki častnik je končno zaslišal njegove klice, toda mislil je, da je v kabini zaprt blaznež in zato je ni odprl. Šele ko so nesli dozdevno blaznemu prvič jesti, je prišla usodna pomota na dan. Toda parnik je bil že daleč na širnem morju in tako je prispel zdravnik proti svoji volji v Evropo, odkoder se je seveda takoj vrnil v Newyork.

Ledolomilec ‚Sibirjakov' izgubljen

Po mnogih in brezuspešnih poskusih rešiti ledolomilec »Sibirjakov«, ki je zavozil na skalovje blizu obale Nove Zemlje, je dobila rešilna ekspedicija nalogo ustaviti dela in odpluti iz Karskega morja, kjer ji neprestano preti nevarnost. Del posadke se bo izkrcal in nastanil v polarni stanici Ozernaja, da bo stalno opazoval trup ledolomilca. Če ga ne bosta uničila vihar in led, se obnove reševalna dela v februarju ali marcu. Zaenkrat so nekatere dragocenejše dele z ledolomilca odstranili.

Reševalna ekspedicija je bila v neprestani nevarnosti. Ledolomilec je zavozil na pečine v onem delu Karskega morja, v tako zvanih Karskih vratih, kjer je morje zelo nevarno tudi za izkušene mornarje. Tu je mnogo nevarnih pečin in navadno leži nad morjem gosta megla. Tega dela Karskega morja še niso mogli točno zarisati na zemljevidu. Kapitana ledolomilcev »Lenina« in »Malygina«, poslanih na pomoč »Sibirjakovu«, sta takoj prekinila reševalna dela in sprejela na krov brodolomce.

Ženske in moške oči

Če gledaš, koliko moških in žensk nosi očala, bi mislil, da imajo ženske mnogo boljše oči od moških. Zlasti med prijetnimi ženskami skoraj ne vidimo kratkovidnih. Zato bo marsikoga presenetila statistika nekega dunajskega zdravnika, ki dokazuje da je prav toliko kratkovidnih žensk kakor moških in da med obema spoloma glede slabih oči ni nobene razlike. V tem so menda ženske moškim povsem enakopravne Da ni ženske nečimernosti in bojazni, da bi ne bile več prikupljive če bi nosile očala, bi ne bila slednja med ženskami tako redka.

Pač je pa dunajski zdravnik ugotovil, da je mnogo manj za barve slepih žensk nego moških. Na vsakih 25 moških odpade povprečno eden za barve slep, dočim je žensk s to očesno hibo desetkrat manj. In kdo bi se temu čudil? Ženske oblake so mnogo pestrejše od moških in zato so tudi ženske oči za barve bolj občutljive, kakor moške. Tega pa seveda ne trdi dunajski zdravnik.

Dve holandski Julijani

Holandska praznuje danes velik praznik. Danes se je namreč poročila bodoča holandska kraljica prestolonaslednica Julija, in ker so Holandci tudi v tem pogledu pravi demokrati, je vsa država proslavila ta praznik kraljevske rodbine. Holandska vlada je proglasila današnji dan za državni praznik in ves dan bi se smela praznovati na Holandskem samo ena svatba — princesina. S tem pa ni bila zadovoljna druga Julijana, kmečko dekle, rojena istega dne in ob isti uri, kakor hči kraljice Viljemine. Nekoč je bilo to dekle predstavljeno princesi in že takrat je sklenilo poročiti se istega dne, kakor princesa, če je že usoda hotela, da sta bili istega dne in ob isti uri rojeni. Bila je že dolgo zaročena, pa je odlašala s poroko, dokler se ne poroči princesa Julijana.

Naenkrat je pa prišla odredba vlade, da se sme poročiti 7. januarja samo princesa Julijana. Toda energično kmečko dekle se tega ni ustrašilo. Druga Julijana je pisala princesi in le ta ji je izposlovala dovoljenje, da se je lahko poročila danes. Tako sta se poročili namestu ene dve Julijani, rojeni istega dne in ob isti uri. Praznoverni ljudje vidijo v tem dobro znamenje.

Georges Ohnet: 9

ZADNJA LJUBEZEN

Roman

Le-ta je bil baš na višku svoje karijere. Izpolnil je bil naloge, ki mu jih je bilo poverilo zunanje ministrstvo v onih težkih časih obrambe naroda, ko so ga vsi občudovali zaradi njegove velike spretnosti in globokega patriotizma. Ta visoki plemič je bil pozabil v navdušenju svoje požrtvovalnosti na načela, ki so mu jih narekovali njegov rod, vzgoja in navade. Z vso vnemo se je posvetil delu za osvoboditev po zmagovalcih zasedene svoje domovine. Gambetta, dober poznavalec ljudi, je kmalu pravilno ocenil vse vrline tega državnika, ki se mu je obetala sijajna bodočnost in čeprav je bil markiz z vsem svojim srcem navezan na strmoglavljeno dinastijo, v načelu sovražne novi vladi, mu je vendar brez skrbi poveril usodo Francije.

Markiz de Villenoysy je bil tisti, ki se je s Ponyer-Quertierom najbolj zavzemal za sprejemljive mirovne pogoje pri zmagovalcih. Tako si je nakopal sovraštvo mogočnega Thiersa ki mu ni bilo prav, da bi se še kdo drugi lahko bahal s podobnimi uslugami domovini. Toda on si je pridobil s tem zelo dobro ime, ki ga je spremljalo skozi vso Evropo do konca njegovega življenja. Na Dunaju ,čeprav je bil francoski poslanik, mu niso izkazovali samo običajne vljudnosti kot tujcu, temveč so videli v njem domačina.

Njegov oče, ki je bil izgnan iz države skupaj z grofom D' Artoisom, je živel na Dunaju že 25 let in navezal tu mnoga iskrena prijateljstva. Tudi markizov položaj je tu bil ugoden. Cesar ga je poznal že iz mladih let in bil mu je zelo naklonjen. Poleg tega je bil v prijateljskih stikih z visokim avstrijskim plemstvom in imel je velik vpliv na cesarskem dvoru, kjer so ga spremljali z velikim spoštovanjem.

Od trenutka, ko je vstopil v dvorano zatopljen v pogovor z bavarskim ministrom, se je oziral po tej odlični družbi, ki je obračala naše pozornost grofa Armanda. Kmalu je prekinil pogovor in se približal mlademu častniku.

— Kaj pa tako navdušeno gledate, kapitan? — ga je vprašal diplomat smeje.

— Te krasne žene občudujem, Ekscelenca, — je odgovoril Armand. — Znano mi je bilo, da slove Dunajčanke kot lepotice, nisem pa vedel, da to v tako visoki meri tudi zaslužijo.

— In katera med njimi je zaslužila pri vas tako laskavo priznanje?

— Ona dražestna princesa ,ki sedi tamle pri kaminu... Glejte, prav kar se je sladko nasmehnila.

— Ah, to je moja mlada prijateljica, princesa Schwarzburg, — je dejal poslanik. — Prav pravite, to je eno najpopolnejših bitij, kar jih poznam. Njena mati, baronica Berzepebusova, je bila še lepša. Živo se je spominjam pri srečanju cesarja s kraljem. S svojo lepoto je zasenčila vse dvorne dame, a na dvoru so bile čudovito lepe Madžarke in Moravanke. Ah, dragi prijatelj, če bi jih videli! Toda kaj govorim, jaz neumnež. Če bi bili priča te svečanosti, bi bili zdaj v mojih letih in poleg tega bi vam ne mogel zdaj čestitati. Glejte za vas bo bolje, če boste občudovali hčerko namestu matere.

— Ekscelenca, govoreč o princesi, ste dejali »moja mlada prijateljica«. Ali ste dobro znani z njo?

— Poznam jo že od otroških let. Leta 1846 sem bil do ušes zaljubljen v baronico Berzepebusovo. Bila je izredno krepostna žena. Prijazno se mi je posmehovala in tako sem postal njen prijatelj. Ali hočete, da vas predstavim princesi? Dvorili ji boste kakor sem dvoril jaz njeni materi, tudi ona se vam bo posmehovala in nazadnje bosta prijatelja.

— Predstavite me, Ekscelenca, zelo vam bom hvaležen.

Markiz de Villenoysy je bil gotovo odličen diplomat, pač pa samo površen opazovalec. Že samo primerjanje po naravi skopo obdarovanega poslanikega tajnika glede fizičnih prednosi z grofom Armandom de Fontenay, enim najelegantnejših kavalirjev francoskega plemstva, je bila velika napaka. Toda človek more biti odličen mož na bojnem polju in samo šolarček na polju ljubezni. Od prvega trenutka, ko sta si princesa in grof stala naproti, sta s svojim razburjenjem nehote pokazala, da bo med njima vse resnično. Smehljajoča se Vilijemina je postala naenkrat resna, a smeli kapitan je osupnil. Le z največjo težavo se je premagal, da je navezal pogovor. Človek bi mislil, da čutita posebno tesnobo kakor pred najvažnejšim trenutkom svojega življenja.

Armand je hotel čim prej napraviti konec tem mučnim trenukom, nehote se je spomnil nestrpnosti princesinih nožic in prosil jo je, naj zaplešejo z njim valček, kar se je tudi zgodilo. In tu je pokazal med Avstrijci ,znanimi dobrimi plesalci, zmagoviti vodja cotilonov iz predmestja Saint-Germaine toliko moči, volje in spretnosti v plesni umetnosti, da so vsi prihiteli gledat, kako se suče sredi dvorane in vodi svojo plesalko tako, da prihaja do polne veljave vsa lepota njene postave, vsa mikavnost njene obleke, skratka kako potiska v ospredje njeno očarljivost, kakor razkazuje spreten lastnik staje čistokrvnega konja na dirkali.

Zazibana v čaru valčka, živahno žarečih oči, naslonjena na ramo svojega plesalca, se je princesa vsa udajala plesni opojnosti ob zvokih sladke godbe. Ni se ozirala naokrog, ni videla, koliko zanimanja vzbuja med gledalci. Plesala je strastno, vsa srečna, vsa omamljena, pozabljajoč na vse, kar se ni nanašalo na ta edinstveni trenutek. Končno sta se ustavila in tedaj je v svojo grozo opazila, da stoji sredi znancev in prijateljev, ki so jo smeje gledali. Rdečica ji je zalila obraz in že je hotela hliniti utrujenost, da bi se zahvalila svojemu plesalcu. Tisti hip je začutila, da nekaj ni storila prav. In vendar, kaj bi moglo biti nedolžnejše od tega? Grof ji je rahlo stisnil roko v znak, da je ta trenutek že minil.

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.